

NAOZAJ VERÍME A ŽIJEME TO ISTÉ?

478/2016

www.inky.sk

26. 11. 2016

Rozdielnosť po Reformácii – Boh – Nebo – Hriech a Peklo – Vtlenie – Kríž – Spása a ospravedlivenie – Viera – Apat-heia verzus prosperita – Cirkev verzus individualizmus – Závazok k Telu verzus „osobný Spasiteľ“ – Sviatosti – Evanjelizácia – Dary Duchu verzus dar Duchu – Chvála verzus kontemplácia – Záver

Keď sa stretne katolík s protestantom, obaja spoločne používajú pojmy ako „Nebo“, „spása“, „vykúpenie“, „obrátene“, „viera“,... pričom akosi predpokladajú, že majú na mysli jedno a to isté. Nemajú. Z toho sa potom odvíjajú mnohé nedorozumenia. Ale – ako vo svojej diplomovej práci upozornil Michal Sopko v diplomovej práci *Doktrínálne problémy katolíckej evanjelizácie v kontexte vplyvu učenia evanjelikálnych cirkví z roku 2015* – mnohokrát aj veľmi neblahá deformácia kresťanstva na „protestantský spôsob“. Rozdiel je pritom omnoho väčší, než si často dokážeme domyslieť. A siahla takisto omnoho hlbšie, než nás na prvý raz napadne. O čo teda presne ide?

V nasledovných riadkoch sa na tento rozdiel pozrieme. Budeme hovoriť o „protestantoch“, ale je jasné, že pri zhruba 30 000 protestantských denominácií po svete nie je možné brať do úvahy úplne každú, ale to, čo bude povedané, by malo viac-menej platiť o väčšine z nich.

TROJEDINÝ BOH

Povedali by sme si, že ak dáme stranou napríklad Jehovových svedkov, ktorí majú Krista za archanjela Michala a Duchu Svätého za neosobnú božskú energiu podobnú elektrine, tak vo viere v jedného Boha v troch osobách sú si všetci kresťania zajedno, nie? Sú, aj nie sú.

PROTESTANTSÝ POHĽAD:

Antonio Maria Sicari konštatuje: „Som presvedčený, že ‚Lutherova dráma‘ sa odohrávala v gnostickom duchu a vyústila do manicheizmu, okrem iného aj v dôsledku všeobecného úpadku viery v Trojicu, ktorým trpel kresťanský Západ.“ Sám Luther poznamenal, že to, či je Boh jedna osoba alebo tri, nemá na samotné kresťanstvo žiaden reálny dopad. Navonok je Boh jeden, koná ako jeden, v dokonalej jednote – takže sa javí ako oná „čierna skrinka“, kde je jedno, čo je vo vnútri, dôležité je to, ako sa javí navonok. Asi podobne, ako je bežnému motoristovi jedno, čo je či nie je vo vnútri koncernu Volkswagen, dôležité je, že navonok z neho vypadávajú vcelku uchádzajúce autá s logom VW na kapote. V protestantskom ohlasovaní Trojica nehrá žiadnu rolu. Dôležitý je Otec ako sudca – u Luthera desivé uvedomenie si „Otcu“ ako strašlivého a nemilosrdného Sudcu, ktoré zažil pri svojej primičnej omši – a Syn ako jediný záchranca pred strašným Otcovým hnevom, jediný, čo stojí medzi nami a do biela rozpáleným Otcovým hnevom. A potom Duch Svätý, u evanjelikálnych turičných denominácií hlavne ako zdroj chariziem a tak. Ale spolu? Spolu tam nie je nič. Trojica ako taká je úplne odsunutá nabok.

KREŠŤANSKÝ (a katolícky) POHĽAD:

„Tajomstvo Najsvätejšej Trojice je ústredným tajomstvom kresťanskej viery a kresťanského života. Je to tajomstvo Boha, aký je sám v sebe. Toto tajomstvo je teda prameňom všetkých ostatných tajomstiev viery a svetlom, ktoré ich osvetľuje. Je najzákladnejším a najpodstatnejším učением v „hierarchii právd“ viery (porov. Posvätná kongregácia pre klérus, *Directorium catechisticum generale*, 43). „Celé dejiny spásy sú dejinami cesty a spôsobu, akým sa pravý a jediný Boh, Otec, Syn a Duch Svätý, zjavuje ľuďom, a keď sa odvrátia od hriechu, zmieruje a spája ich so sebou. (Posvätná kongregácia pre klérus, *Directorium catechisticum generale*, 47)“ (KKC 234). Trojica a vnútorný Život Boha v Trojici – čiže teológia

v pravom zmysle slova, na rozdiel od *oekonomie*, ktorá sa venuje Božiemu konaniu smerom von, k stvoreniu a k ľuďom – je zásadným základom a princípom, z ktorého vychádza úplne všetko a bez ktorého nie je možné porozumieť kresťanstvu.

NEBO

Od Trojice sa potom odvíja pohľad na Nebo. Čo je to Nebo?

PROTESTANTSÝ POHĽAD:

„Tretie nebo je miesto, o ktorom nevieme kde sa nachádza¹ - je to priestor, kde prebýva Boh. Ježiš veriacim zaslúbil, že im pripraví miesto v nebi (Ján 14:2). V nebi už nie je potrebné slnko ani mesiac, pretože tam niet noci, a sám Pán je svetlom (Zjavenie 22:5). Nebeské mesto je plné lesku drahých kameňov a krištáľovo čistého jaspisu. Nebo má dvanásť brán (Zjavenie 21:12) a dvanásť základov (Zjavenie 21:14). Rajska záhrada Edenu je obnovená: rieka vody života voľne vyteká a pri nej stojí strom života. Tento strom prináša ovocie každý mesiac a má listy, ktoré „liečia národy“ (Zjavenie 22:1-2). Napriek Jánovej výrečnosti, realita neba je mimo ľudskej schopnosti opísať ju (1 Korintským 2:9). Nebo je miestom, kde platí „už nikdy viac.“ V nebi už nebude viac slz, nebude tam žiadnej bolesti, ani smútku (Zjavenie 21:4). V nebi už nebude rozdelenie, pretože smrť bola porazená (Zjavenie 20:6). To najlepšie na nebeskom príbytku je večná prítomnosť nášho Pána a Spasiteľa (1. list Jánov 3:2). Tam sa uvidíme tvárou v tvár s Baránkom Božím, ktorý nás tak miloval, že za nás položil život, aby sme mohli naveky užívať Jeho prítomnosť.“ (gotquestions.org)

Takže miesto. Kdesi. Plné krásnych vecí a príbytkov. Ľudia tam žijú dosť podobne, ako tu, na zemi – len bez práce (s výnimkou Jehovových svedkov, ktorí veria v „Pozemský raj“ a v ňom sa bude aj pracovať). Samozrejme Boh, s ktorým sa uvidíme z tváre do tváre, poďakujeme Mu, budeme Ho uctievať ako Kráľa a Pána tohto mesta, v ktorom nám budú pridelené príbytky.

KREŠŤANSKÝ (a katolícky) POHĽAD:

„Nebo nie je miesto kdesi vo vesmíre. Je to stav večnosti.“ (Youcat 52). „Posledný cieľ celého Božieho poriadku spásy je, aby stvorenia vstúpili do dokonalej jednoty Najsvätejšej Trojice.“ (KKC 260). „Dokonálny život s Najsvätejšou Trojicou, toto spoločenstvo života a lásky s ňou, s Pannou Máriou, s anjeli a so všetkými blaženými sa volá „nebo“. Nebo je posledný cieľ človeka a splnenie jeho najhlbších túžob, stav vrcholnej a definitívnej blaženosti.“ (KKC 1024).

Takže žiadne miesto. Stav. Stav, ktorého podstatou je vzťah. Nebo, to je Boží Trojičný život. Boh nie je v Nebi, On je Nebom. Spása znamená vstúpiť do tohto vnútorného života Trojice a žiť ho v Bohu a s Bohom – i so všetkými spasenými, s ktorými vytvárame rovnakú jednotu. Tak, ako naznačuje už Ježiš, keď hovorí: „Božie kráľovstvo neprichádza tak, že by sa to dalo spozorovať.“²¹ Ani nepovedia: „Aha, tu je!“ alebo: „Tamto je!“, lebo Božie kráľovstvo je medzi vami“ (Lk 17,20-21 SSV) – a inde. „No neprosím len za nich, ale aj za tých, čo skrze ich slovo uveria vo mňa,²¹ aby všetci boli jedno, ako ty, Otče, vo mne a ja v tebe, aby

¹ Nejaký čas v tom mali jasno Jehovovi svedkovia, podľa nich to je v hviezdokope Plejády.

aj oni boli v nás jedno, aby svet uveril, že si ma ty poslal. ²² A slávu, ktoré si dal mne, ja som dal im, aby boli jedno, ako sme my jedno - ²³ ja v nich a ty vo mne“ (Jn 17,20-23 SSV).

HRIECH A PEKLO

Od predchádzajúcich pojmov sa odvíja aj vnímanie hriechu.

PROTESTANTSÝ POHĽAD:

Martin Luther, vďaka svojmu fatálnemu nepochopeniu predchádzajúceho, posunul celú otázku hriechu do roviny čisto právnej: Boh stanovil pravidlá. Ja som ich hriechom porušil. Zaslúžim si trest. Pretože som urazil nekonečného Boha, zaslúžim si nekonečný trest, Peklo. Neexistuje pred tým žiaden možný únik. Bodka.

Je to teda o prikázani, priestupku a o vine a následne mechanicky spravodlivom treste. „Ako padlé a hriešne bytosti iba veľmi ťažko dokážeme pochopiť samotného Boha. Máme tendenciu vidieť Boha ako milú, milosrdnú bytosť, ktorého láska k nám zatieni jeho ostatné atribúty. Áno, Boh je milujúci, láskavý a milosrdný, ale je predovšetkým svätý a spravodlivý. Je natoľko svätý, že nemôže tolerovať hriech. Je Boh, ktorý sa hnevá na zlých a neposlušných ľudí (Izaiáš 5:25; Ozeáš 08:05, Zachariáš 10:3). ... Boh je milostivý, ale jeho milosť má svoje hranice. ... Dávid pochopil, že každý hriech je v konečnom dôsledku spáchaný vždy voči Bohu. Boh je večná a nekonečná Bytosť (Žalm 90:2), a preto si každý hriech zasluhuje večný trest. Naším hriechom sa priamo dotýkame Božieho svätého, dokonalého a nekonečného charakteru. Aj keď je naša myseľ obmedzená, náš hriech je časovo neobmedzený. U Boha plynie čas úplne inak, a preto naše hriechy ostávajú pred Ním stáť vo večnosti, a musia byť potrestané, aby bola naplnená jeho svätá spravodlivosť. ... Realita večného zatratenia, večného pekla a večného trestu je desivá a znepokojujúca. Je ale dobré, ak je pre nás zdrojom strachu. I keď to môže znieť desivo, je to dobrá správa. Boh nás miluje (Ján 3:16) a chce, aby sme boli od pekla zachránení (2. Petra 3:9). Ale pretože je Boh spravodlivý, nemôže dovoliť, aby naše hriechy ostali nepotrestané.“ (gotquestions.org)

KREŠŤANSKÝ (a katolícky) POHĽAD:

Pre Písmo hriech isteže je previnením sa voči Bohu, urážkou Boha. Tak to vníma aj Katechizmus: „Hriech je urážka [Boha]“. (KKC 1850). Ale tým to nekončí.

Katechizmus v tom istom bode pokračuje: „Hriech sa stavia proti láske Boha k nám a odvracia od neho naše srdce. ... Hriech je teda „láskou k sebe až po opovrhnutie Bohom“.“ (KKC 1850). „Hriech je zneužitie slobody, ktorú Boh dáva stvoreným osobám, aby ho mohli milovať a aby sa mohli milovať aj navzájom.“ (KKC 387). „Hriech je vo svojej podstate odmietnutie Boha a zdráhanie sa otvoriť sa jeho láske. ... Hriech vo svojom najhlbšom a najstrašnejšom rozmere znamená odtrhnutie sa od Boha, a tým od zdroja života.“ (Youcat 67) – alebo inak, vypadnutie z Trojičného spoločenstva Boha, ktorým Nebo je. Trojičný život je totiž založený na dokonalej jednote lásky, ktorá je „zväzkom dokonalosti“ (Kol 3,14 SSV) – avšak hriech nahrádza lásku pýchou, čiže *filautiou*, umiestňuje namiesto láskyplného „TY“ do stredu svojho života, myslenia, konania sebecké „JA“: „Hriechom človek dáva prednosť sebe samému pred Bohom a tým pohŕda Bohom: zvolil si seba proti Bohu“ (KKC 398). Následne, pretože už nemá láskyplné spoločenstvo s Bohom, o ktorom platí, že „Boh je láska; a kto ostáva v láske, ostáva v Bohu a Boh ostáva v ňom“ (1 Jn 4,16 SSV), musí si za Boha nájsť nejakú inú náhradu, ktorou by zaplnil prázdnotu svojho vnútra, pripravenú pre Boha a teraz prázdnu a nenaplnenú: „Odvracia človeka od Boha, ktorý je jeho posledným cieľom a jeho blaženosťou, a to tým, že človek dáva prednosť nejakému nižšiemu dobru pred Bohom“ (KKC 1855).

Hriech teda nie je záležitosťou schémy „Boh dal príkazy, ak ich neposlúchnem, zaslúžim si trest“. Je o láske, o vzťahu Boha ako Ženicha a nás ako Nevesty, ktorá je neverná a zrádza manželskú

lásku s Bohom, ako už v SZ píše Písmo. Problémom hriechu nie je ani to, že by ho Boh neodpustil, alebo trval na jeho potrestaní. Bolo by to divné. Ježiš nám hovorí: „Vtedy k nemu pristúpil Peter a povedal mu: "Pane, koľko ráz mám odpustiť svojmu bratovi, keď sa proti mne prehrší? Azda sedem ráz?" ²² Ježiš mu odpovedal: "Hovorím ti: Nie sedem ráz, ale sedemdesiatšedem ráz.“ (Mt 18,21-22 SSV). Hovorí: „Neodporujte zlému. Ak ťa niekto udrie po pravom líci, nadstav mu aj druhé. ⁴⁰ Tomu, kto sa chce s tebou súdiť a vziať ti šaty, nechaj aj plášť. ⁴¹ A keď ťa bude niekto nútiť, aby si s ním išiel jednu míľu, choď s ním dve. ⁴² Tomu, kto ťa prosí, daj, a neodvracaj sa od toho, kto si chce od teba niečo požičať. ⁴³ Počuli ste, že bolo povedané: "Milovať budeš svojho bližného a nenávidieť svojho nepriateľa." ⁴⁴ Ale ja vám hovorím: Milujte svojich nepriateľov a modlite sa za tých, čo vás prenasledujú, ⁴⁵ aby ste boli synmi svojho Otca, ktorý je na nebesiach.“ (Mt 5,39-45 SSV). A tu by zrazu Boh konal inak? Nám by prikazoval odpúšťať – ale sám by trval na trestaní? Nám by prikazoval nežiadať zadostučinenie (Pavol hovorí: „Prečo radšej nestrpíte krivdu? Prečo radšej neznesiete škodu?“ (1 Kor 6,7 SSV)) – ale sám by ho nemilosrdne požadoval? Potom byť dokonalí ako Otec by znamenalo robiť to isté: neodpúšťať, ale trvať na zadostučinení a potrestaní!

Lenže Boh robí tak, ako káže nám. Skutočne odpúšťa – ešte prv, než Kristus prinesie svoju obeť na kríž. A to úplne všetkým, zadarmo, plošne, bez akejkoľvek podmienky, dokonca bez toho, aby dotýčný vôbec o Bohu vedel, či veril Mu, ako svedčí Písmo: „Boh dokazuje svoju lásku k nám tým, že Kristus zomrel za nás, keď sme boli ešte hriešnici. ⁹ Tým skôr sa teda skrze neho zachránime od hnevu teraz, keď sme už ospravedlnení jeho krvou! ¹⁰ Lebo ak sme boli zmierení s Bohom smrťou jeho Syna vtedy, keď sme boli nepriateľmi, tým skôr už ako zmierení budeme spasení jeho životom“ (Rim 5,8-10 SSV) a „Ved' v Kristovi Boh zmieril svet so sebou a nepočítal ľuďom ich hriechy“ (2 Kor 5,19 SSV), celému svetu, všetkým ľuďom, bez výnimky – a aj samotná obeť Krista na kríži je už len dôsledkom tohto odpustenia a následného spásanosného konania Boha.

Samotné odpustenie ale nestačí. Hriech má totiž aj objektívny dopad: nepodobnosť s Bohom, opačnosť života v porovnaní s Bohom, opačnosť postojov vzhľadom na Boha a teda neschopnosť života v Nebi, čiže v Trojici.

Pre protestantov tak Peklo je miesto trestu, kam Boh spravodlivo odsudzuje tých, ktorí nesplnia jeho podmienku, ktorou je uverenie v Krista ako „osobného Spasiteľa“ a teda im ich hriechy neboli odpustené, ale sú za ne trestaní. A Nebo je „bonus navyše“ k odpusteniu hriechov, čiže trestov za ne, pre veriacich v Krista (porov. Dave Hunt), kam Boh týchto omilostených ľudí vpustí, aby tam mohli naveky žiť.

Pre kresťanstvo ale Nebo je účasť na Trojičnom živote Boha. Hriech túto účasť znemožňuje. Musí preto byť nielen odpustený, ale uzdravený a úplne odstránený, človek musí byť úplne obnovený do stavu dokonalej bezhriešnosti, čiže svätosti. V tom je zásadný rozdiel medzi vierou Cirkvi a protestantizmom: „[protestantmi zastávaný] forenzný pohľad na ospravedlnenie tvrdí, že ospravedlnený hriešnik je Bohom iba prehlásený za spravodlivého na základe milosti a zásluh Ježiša Krista, zatiaľ čo katolícki ,transformacionisti' tvrdia, že ospravedlnený hriešnik je skutočne ospravedliveným, je skutočne premenený mocou milosti a zásluh Ježiša Krista.“ (Chris Burgwald). Nebo je tak plné ľudí, ktorí sa v moci Božej milosti uzdravili z hriechu, stali sa skutočne spravodlivými ako je spravodlivý Boh a stali sa tak schopnými Trojičného života Boha. A Peklo – to je temnota plná ľudí, ktorým Boh ich hriech odpustil, ale oni sa rozhodli svoj hriech si ponechať a tak ostali z vlastnej vôle v Tme Pekla, ako hovorí Písmo: „Svetlo prišlo na svet, a ľudia milovali tmu viac ako svetlo, lebo ich skutky boli zlé“ (Jn 3,19 SSV). A Katechizmus k tomu dodáva: „Hlavný trest pekla spočíva vo večnej odlúčenosti od Boha, lebo jedine v

ňom môže mať človek život a blaženosť, pre ktoré bol stvorený a po ktorých túži“ (KKC 1035).

V protestantskej verzii teda o vstupe do Neba rozhoduje Boh. Principiálne by doň mohol vpustiť všetkých, pretože všetci sú rovnakí hriešnici a súčasne všetci objektívne dokážu a teda môžu v Nebi žiť. Ale, keďže Jeho milosrdenstvo má hranice, niektorých tam nepustí. Spása je teda z čirej Božej milosti, bez toho, aby človek mohol pre ňu niečo urobiť, okrem toho, že uverí v Krista. Ak ale v Krista neuverí, je Bohom naveky trestaný – čo vedie až k absurdnému tvrdeniu, že „Boh v ten istý čas môže aj dokonale milovať aj dokonale nenávidieť osobu. To znamená, že môže milovať osobu ako niekoho koho stvoril a chce ho zachrániť, ale tiež ho nenávidí pre jeho neveru a hriešny život“ – a preto ho síce s láskou, ale zatratí v Pekle...

V kresťanskej verzii ale brána neba je otvorená dokorán a Boh do Neba vpustil všetkých, pretože je nekonečný sám v sebe a nič v ňom nemá hranice, ani Jeho milosrdenstvo, ako svedčí Pavol: „Ak sme neverní, on ostáva verný, lebo seba samého zaprieť nemôže“ (2 Tim 2,13 SSV). Tí, ktorí v Nebi (čiže v Jednote Trojice) nie sú, tam nie sú preto, že sa proti Božej vôli rozhodli nevstupiť... Samotná Božia milosť teda na spásu nestačí, ak s ňou človek nespolupracuje, ako hovorí Augustín: „Nespasíš nás bez nás“.

VTELENIE

Dostávame sa ku Kristovi – a teda k Jeho Vteleniu.

PROTESTANTSKÝ POHĽAD:

Vtelenie Krista je samozrejme dôležité. Len ako človek môže Kristus zomrieť na kríži a zadosťučiniť Otcovi za naše hriechy. A súčasne len ako Boh je jeho zadosťučinenie dost veľké na to, aby stačilo. Alebo teda nekonečný trest za náš hriech bude znášať konečný človek nekonečný čas v Pekle, alebo ho vytrpí konečným spôsobom „raz a navždy“ nekonečný Boh. Vtelenie je teda kľúčová podmienka vykúpenia. Ale samo osebe, zdá sa, nijaký zvláštny význam nemá, je to len „bránka“, ktorou Kristus vošiel do sveta, aby vykonal dielo, na ktorom záleží a ktoré dôležité je.

KREŠŤANSKÝ (a katolícky) POHĽAD:

Cirkev okamžite pochopila, že to, k čomu nás Boh volá, je účasť na ňom samotnom, na samom Božom Živote, na samom Božstve Boha. Prvý pápež Peter píše: „[Boh] nám daroval vzácne a veľmi veľké prisľúbenia, aby ste sa skrze ne stali účastníkmi na Božej prirodzenosti“ (2 Pt 1,4 SSV). Pavol píše: „sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení“ (Rim 8,17 SSV). A potom už Irenej formuluje onú slávnu vetu: „Boh sa stal človekom, aby sa človek stal Bohom“. Katechizmus po 2000 rokoch túto vieru potvrdzuje slovami: „Slovo sa stalo telom, aby nás urobilo „účastníkmi na Božej prirodzenosti“ (2 Pt 1, 4): „Preto sa Božie Slovo stalo človekom a Boží Syn sa stal Synom človeka, aby sa človek spojil s Božím Slovom a dostal adoptívne synovstvo, a tak sa stal Božím synom.“ (sv. Irenej z Lyonu, *Adversus haereses* 3,19,1) „Lebo on sa stal človekom, aby sme sa my stali Bohom.“ (sv. Atanáž Alexandrijský, *De incarnatione*, 54,3) „Keďže jednorodený Boží Syn chcel, aby sme mali účasť na jeho božstve, prijal našu prirodzenosť, stal sa človekom, aby ľudí urobil bohmi.“ (sv. Tomáš Akvinský, *Opera omnia* zv. 29)“ (KKC 460).

Toto zbožštenie človeka v Bohu sa deje jednotou s Bohom, ako hovorí Ježiš: „Ostaňte vo mne a ja vo vás. Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne. ⁵ Ja som vinič, vy ste ratolesť. Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia; lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť.“ (Jn 15,4-5 SSV). Výsledkom je účasť na Bohu, na jeho Živote, na Jeho Božstve: „Účasťou v Bohu sa človek stáva milosťou tým, čím je Kristus svojou prirodzenosťou“ (sv. Ján Damascénsky).

Vtelenie je tak zrazu kľúčovo dôležité, pretože ja sa nemôžem

zjednotiť s Bohom, ak sa Boh rovnako nezjednotí so mnou. Slovanmi mystika majstra Jána Eckharta: „Ja sa musím stať Ním a On sa musí stať mnou. A ešte viac: Boh sa musí stať úplne mnou a ja sa musím stať úplne Bohom, tak úplne jedno, aby „On“ a „Ja“ bolo jedno ... a v tejto jedinstvi večne konali jediné dielo.“ Katechizmus to vyjadruje slovami: „Kristus spôsobuje, aby sme všetko, čo žil on, mohli žiť v ňom a on to mohol žiť v nás. „Boží Syn sa svojím vtelením určitým spôsobom [orig. quodammodo] zjednotil s každým človekom.“ Sme povolani, aby sme boli jedno s ním; ako údom svojho tela nám dáva účasť na tom, čo prežil vo svojom tele pre nás a ako náš vzor.“ (KKC 521). A inde: „Odteraz ho môžu vzývať všetci, lebo vtelením sa Ježiš tak zjednotil so všetkými ľuďmi, že „niet pod nebom iného mena, daného ľuďom, v ktorom by sme mali byť spasení“ (Sk 4, 12)“ (KKC 432). Boh sa teda vo všetkom musel stať mnou, aby som sa ja vo všetkom mohol stať Bohom.

Dôsledok je ohromný! Pre protestantizmus je vtelenie *predpokladom* pre smrť na kríži; pre Cirkev je ale smrť na kríži *dôsledkom* vtelenia. Vtelenie je tak prvotné a podstatné a kríž (a obeta v jeho pozadí) je len nevyhnutnou cenou za Kristovo vtelenie a zjednotenie sa s každým jedným z nás, bez ktorého by naše zbožštenie sa a Život v Trojici možné neboli.

KRÍŽ

Dostávame sa na vrchol pomyselnéj pyramídy a tou je Ježišova obeta na kríži. O čom teda bola? Aký zmysel mala? A prečo Ježiš zomrel na kríži?

PROTESTANTSKÝ POHĽAD:

Existuje viacero teórií, prečo Ježiš zomrel na kríži. Michal Sopko ich vo svojej práci zhrňuje takto: „1. Model tržnice – Tento model hovorí o tom, ako nás Kristus vykúpil z hriechu. „Vykúpil“ môžeme chápať aj ako „odkúpil“. Tieto slová sa v Ježišovej dobe spájali s odkúpením otroka, alebo s oslobodením zo zajatia. Človek si svojím hriechom urobil u Boha nesplateľný dlh a tak prichádza Kristus, aby ho zobral na seba a zaplatil svojou krvou, svojím životom. 2. Model súdnej siene – Podľa tohto modelu je ľudská rasa akoby vinná na súde a odsúdená za nejaký prečin. Trestom za tieto činy je smrť. Zrazu niekto prichádza do súdnej siene, niekto, kto je úplne nevinný a berie na seba vinu aj trest, ktorý patril ľudstvu. Takto sa ľudstvo stáva ospravedliveným a môže začať žiť nový život. 3. Model vojnového poľa – Tento model vidí Krista ako niekoho, kto na kríži zvíťazil vo vojne s diablom a oslobodil nás spod jeho vplyvu. Človek je takto oslobodený a môže začať žiť nový slobodný život. 4. Model chrámovej obete – Pri tomto nazeraní vidíme spojitost so Starým zákonom, kde kňaz prináša obeť za hriechy ľudu. V tomto prípade sa predstavuje Ježiš Kristus ako kňaz aj baránok, ktorého krv bola vyliatá na očistenie od hriechu.“ Alebo slovami pastora Davea Hunta: „Porušili sme nekonečnú Spravodlivosť, ktorá vyžaduje nekonečný trest. My sme smrteľné (konečné) bytosti a nemohli by sme to zaplatiť, boli by sme oddelení od Boha naveky. Boh je nekonečný a mohol by zaplatiť nekonečnú pokutu, ale to by nebolo spravodlivé, pretože on nie je príslušníkom nášho rodu (ľudskej rasy). Preto Boh, v láske a milosti, sa skrze narodenie z panny stal človekom, aby mohol zaplatiť dlh za hriech celého ľudského pokolenia.“

KREŠŤANSKÝ (a katolícky) POHĽAD:

Cirkev v prvom rade od počiatku spoločne s Písmom verí, že smrť na kríži je v skutočnosti len vonkajším viditeľným znamením (semeion) skutočnej Kristovej obety a tá spočívala v tom, že Kristus, keď sa zjednotil s každým jedným z nás, tak vzal na seba všetko, čím sme. Aj keď teda sám bol bez hriechu, zjednotený s nami prežíval všetko tak, akoby sám vykonal každý jeden náš hriech. A trpel tým – ako svätý a hriechu dokonale odporujúci – omnoho viac než my, ktorí nad hriechom často mávneme rukou, lebo sme naň navyknutí. Prijal na seba aj všetko ostatné naše

utrpenie a bolesť a všetky následky hriechu, priame, či nepriame. Katechizmus to znova vyjadruje slovami: „Ježiš nás počas svojho života, svojej agónie a svojho umučenia všetkých a každého osobitne poznal a miloval a vydal sám seba za každého z nás“ (KKC 478); „Nie je, nebol a ani nebude nijaký človek, za ktorého by nebol [Kristus] trpel.“ (KKC 605); „Kristus, náš Spasiteľ, si vyvolil kríž, aby na seba vzal vinu sveta a aby na sebe vytrpel utrpenie sveta“ (Youcat 101) – presne podľa slov Písma: „Vskutku on niesol naše choroby a našimi bolesťami sa on obťažil“ (Iz 53,4 SSV) a inde Pavol, keď píše (a my počujeme teológiu vzájomnej výmeny, ktorú potom mocne rozpracoval Irenej z Lyonu): „Toho, ktorý nepoznal hriech, [Krista, Boh] za nás urobil hriechom, aby sme sa v ňom stali Božou spravodlivosťou“ (2 Kor 5,21 SSV). Boh sa teda vo mne stal trpiacim hriešnikom, aby som sa ja v ňom stal blaženým a svätým Bohom. On vo mne prežil celý môj život, aby som ja v ňom mohol prežívať celý Jeho Život.

Je to skutočná spása, záchrana – ak by si Boh povedal: „To je priveľa, takúto cenu za zbožštenie zlých a nevďačných ľudí nezaplatím!“ – tak by sme boli stratení, raz a navždy zatratení, bez nádeje na zbožštenie! „Toto slovo je spoľahlivé a úplne vierohodné: Kristus Ježiš prišiel na svet zachrániť hriešnikov; a ja som prvý z nich“ (1 Tim 1,15 SSV); „Tým skôr sa teda skrze neho zachránime od hnevu teraz, keď sme už ospravedlnení jeho krvou! Lebo ak sme boli zmierení s Bohom smrťou jeho Syna vtedy, keď sme boli nepriateľmi, tým skôr už ako zmierení budeme spasení jeho životom.“ (Rim 5,9-10 SSV) – všimnime si, že Pavol, veľmi jasnozrivo, nehovorí, že nás spasila samotná smrť a obeta Krista, ako to vyplýva z protestantských modelov. To, čo nás spasí, je Kristov Život. Na to je ale potrebné „zmierenie“, gr. *katalasso*, obnovenie vzťahu jednoty Boha s človekom. A práve toto Boh v Kristovi urobil a zaplatil za to strašlivou cenou: podľa odhadov vedcov až po dnešný deň žilo na zemi asi 108 000 000 000 ľudí. V Kristovi Boh ako človek prežil každý jeden tento život od začiatku až do konca, celých zhruba 2 bilióny 208 miliárd rokov bolesti, utrpenia, ale hlavne pekla – čiže odlúčenosti od Boha a Jeho lásky! A potom, keď to urobil a s každým jedným z nás osobne sa takto zmieril, konečne sa môžeme aj my zmieriť s Bohom – „V Kristovom mene prosíme: Zmierte sa s Bohom!“ (2 Kor 5,20 SSV) – a byť tak spasení jeho životom, účasťou na jeho Živote, na Trojičnom Živote, čiže byť zbožstení a tak žiť Nebo.

A je to skutočné vykúpenie, pretože sme skutočne vykúpení Kristom, Jeho smrťou a Jeho životom nie z moci Diabla, ani nie od trestov Otca, ale „zo svojho márneho spôsobu života, zdedeného po otcoch, boli ste vykúpení nie porušiteľným striebrom alebo zlatom, ¹⁹ ale drahou krvou Krista, bezúhonného a nepoškvreného Baránka“ (1 Pt 1,18-19 SSV).

SPÁSA A OSPRAVDLIVENIE

Teraz, keď sme vystúpili na pomyselný vrchol našej pyramídy, bude cesta dole omnoho svižnejšia.

PROTESTANTSÝ POHĽAD:

„Adamov hriech nespôsobil iba to, že máme hriešnu prirodzenosť, ale zdedili sme nevyliciteľnú vinu pred Bohom, za ktorú si zaslúžime trest. Tým, že sme sa už hriešni narodili (Žalm 51:5), zdedili sme hriešnu prirodzenosť plnú zla.“ (gotquestions.org). Táto prirodzenosť nám ostane už naveky. Nemôže byť odstránená – iba zakrytá. „Sme kôпка hnoja pokrytá snehom“, píše Luther a tým snehom je Kristova spravodlivosť, do ktorej sme ako do plášťa zahalení, takže už viac hriech nie je vidieť (aj keď tam stále je) a navonok sa javíme, zdáme sa spravodliví a bezhriešni. Otec na nás teda už viac žiaden hriech nevidí a preto, na základe zásluh Krista, nás prehlási za spravodlivých a vpustí do Neba. „Musíme si byť úplne istí, že skutky nemajú nič dočinenia (spoločné) so spasením. Bodka. ... ak spása pred trestom za porušenie Božích zákonov nemôže byť získaná dobrými skutkami, potom nemôže byť ani stratená zlými skutkami. Naše skutky nehrajú žiadnu úlohu ani pri

získavaní ani pri udržiavaní spasenia ... Spasenie je plné odpustenie z milosti a to odpustenie trestu za všetok hriech – minulé, súčasné alebo budúce; večný život je zvláštnou prémiou k tomu pridanou“ (Dave Hunt, evanjelikálny kazateľ).

KREŠŤANSKÝ (a katolícky) POHĽAD:

Nebo je účasťou na Božom Trojičnom Živote. To vyžaduje jednotu s Bohom, v ktorej sa zbožšťujeme, stávame takí, ako Boh. To vyžaduje úplnú premenu človeka, obnovenie jeho prvotnej svätosti, aby sa tak svätým nielen javil, ale aby takým naozaj bol. Spása tak nie je záchranou pred Božím trestom, ale je záchranou z tohto sveta, vytrhnutím z hriechu a prenesením do Božieho kráľovstva, ako hovorí Písmo: „On nás vytrhol z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna, ¹⁴ v ktorom máme vykúpenie, odpustenie hriechov“ (Kol 1,13-14 SSV). A to nie je možné bez našej skutočnej premeny a spolupráce, ako svedčí znova a znova Písmo: „Čo bolo nemožné zákonu pre slabosť ľudskej prirodzenosti, to uskutočnil Boh, keď pre hriech poslal svojho Syna v tele podobnom hriešnemu a v tele odsúdil hriech, aby sa požiadavka zákona splnila v nás, čo nežijeme podľa tela, ale podľa Ducha. ⁵ Lebo tí, čo žijú podľa tela, zmyšľajú telesne, ale tí, čo žijú podľa Ducha, zmyšľajú duchovne. ⁶ A zmyšľaj podľa tela je smrť, kým zmyšľaj podľa Ducha je život a pokoj. ⁷ Ved' zmyšľaj podľa tela je nepriateľstvom voči Bohu, lebo sa nepodriadať Božiemu zákonu - a ani sa nemôže. ⁸ A tak tí, čo žijú telesne, nemôžu sa páčiť Bohu. ⁹ Lenže vy nežijete telesne, ale duchovne, pravda, ak vo vás prebýva Boží Duch. Lebo kto nemá Kristovho Ducha, ten nie je jeho. ¹⁰ Ale ak je vo vás Kristus, telo je síce pre hriech mŕtve, no duch je život pre spravodlivosť. ¹¹ A keď vo vás prebýva Duch toho, ktorý vzkriesil Ježiša z mŕtvych, potom ten, čo vzkriesil z mŕtvych Krista, oživi aj vaše smrteľné telá skrze svojho Ducha, ktorý prebýva vo vás. ¹² A tak, bratia, sme dlžníkmi, ale nie telu, aby sme museli žiť podľa tela. ¹³ Lebo ak budete žiť podľa tela, zomriete. Ale ak Duchom umŕtvujete skutky tela, budete žiť. ¹⁴ Ved' všetci, ktorých vedie Boží Duch, sú Božimi synmi. ¹⁵ Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: "Abba, Otče!" ¹⁶ Sám Duch spolu s našim duchom dosvedčuje, že sme Božie deti. ¹⁷ Ale ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení. ¹⁸ A myslím, že utrpenia tohto času nie sú hodné porovnávaní s budúcou slávou, ktorá sa na nás má zjaviť“ (Rim 8,3-18 SSV); či inde: „Lebo ak sme s ním zrástli a stali sa mu podobnými v smrti, tak mu budeme podobní aj v zmŕtvychvstaní. ⁶ Ved' vieme, že náš starý človek bol s ním ukrižovaný, aby bolo hriešne telo zničené, aby sme už neotročili hriechu. ⁷ Lebo kto zomrel, je ospravedlnený od hriechu. ⁸ Ale ak sme zomreli s Kristom, veríme, že s ním budeme aj žiť. ⁹ Ved' vieme, že Kristus vzkriesený z mŕtvych už neumiera, smrť nad ním už nepanuje. ¹⁰ Lebo keď zomrel, zomrel raz navždy hriechu, ale keď žije, žije Bohu. ¹¹ Tak zmyšľajte o sebe aj vy: že ste mŕtvi hriechu a žijete Bohu v Kristovi Ježišovi. ¹² Nech teda nevládne hriech vo vašom smrteľnom tele, žeby ste sa poddávali jeho žiadostiam, ¹³ ani nevydávajte svoje údy hriechu za nástroj neprávosti, ale oddajte sa Bohu ako živí, čo vstali z mŕtvych, a svoje údy dajte Bohu za nástroj spravodlivosti“ (Rim 6,5-13 SSV); či inde: „Noc pokročila, deň sa priblížil. Zhodme teda skutky tmy a oblečme sa do výzbroje svetla. ¹³ Žime počestne ako vo dne; nie v hýrení a opilstve, nie v smilstve a necudnosti, nie v svároch a žiarlivosti, ¹⁴ ale oblečte si Pána Ježiša Krista; a o telo sa nestarajte podľa jeho žiadostí“ (Rim 13,12-14 SSV); a zase inde: „Máte odložiť starého človeka s predošlým spôsobom života, ktorý sa ženie za klamnými žiadosťami do skazy, ²³ a obnovovať sa duchovne premenou zmyšľania, ²⁴ obliecť si nového človeka, ktorý je stvorený podľa Boha v spravodlivosti a pravej svätosti. ²⁵ Preto odložte lož a hovorte pravdu každý so svojim bližným, ved' sme si navzájom údmi. ²⁶ Hnevajte sa, ale nehrešte! Slnko nech nezapadá nad vašim hnevom; ²⁷ a nedávajte miesto diablu! ²⁸

Kto kradol, nech už nekradne, ale radšej nech pracuje a vlastnými rukami zarába, aby mal z čoho dať núdznemu.²⁹ Z vašich úst nech nevyjde nijaké zlé slovo, ale iba dobré, na potrebné budovanie, aby prinášalo milosť tým, čo počúvajú.³⁰ A nezarmucujte Svätého Božieho Ducha, v ktorom ste označení pečatou na deň vykúpenia.³¹ Akákoľvek zatrpknutosť, hnev, rozhorčenie, krik a rúhanie aj každá iná zloba nech sú ďaleko od vás.³² Buďte k sebe navzájom láskavi a milosrdní, navzájom si odpúšťajte, ako aj vám odpustil Boh v Kristovi!“ (Ef 4,22-32 SSV). Toto je boj, ktorý spoločne s Bohom musíme v sebe vybojovať: „Bojuj dobrý boj viery a zmocni sa večného života; veď doň si povolaný“ (1 Tim 6,12 SSV).

V protestantskom svete „spása“ a „spasenie sa“ sú jedno a to isté: ak mi Boh v Kristovi daroval spásu, tak som spasený pred Božími trestami. Môžem o sebe uvažovať ako o „spasenom človekovi“, dokonca ako o „raz spasenom, navždy spasenom“, pretože, ako hovoril Hunt, žiadnymi skutkami nemôžem spásu získať a teda ani stratiť. Lutherovými slovami Melanctonovi: „Bud' hriešnik a smelo hreš, ale ešte smelšie ver a raduj sa v Kristovi... žiaden hriech nás nemôže oddeliť od Baránka, ani keby som smilnil a vraždil tisíckrát za deň!“

V Písme i vo viere Cirkvi je ale oboje oddelené. „Spása“ – to je to, čo nám daroval Ježiš vtelením, smrťou a zmŕtvychvstaním. To je tá „otvorená brána do Neba“ pre každého, zmierenie celého sveta s Bohom, odpustenie všetkých hriechov zo strany Boha všetkým ľuďom bez podmienok a bez rozdielu. „Spasenie sa“ potom závisí od toho, či sa my sami s pomocou Božej milosti pretvoríme na „nové stvorenia“ a vojdeme do Života. A to bude isté až na samom konci, ako hovorí Ježiš: „kto vytrvá do konca, bude spasený“ (Mk 13,13 SSV). Nikto si tak až do konca nemôže byť istý spasením sa (hoci spásou – čiže je darom zo strany Krista sme si istí všetci, nezvratne a neodvolateľne) – ako zhrňuje jak túto neistotu a jej zdroj, ktorým je naša nie-istá ochota na svojej spásu spolupracovať, ako aj závislosť našej spásy na našom konaní Pavol slovami: „Ja teda tak bežím, nie ako na neisto, tak bojujem, nie akoby som bil do vetra.“²⁷ Ale krotím svoje telo a podrobujem si ho, aby som azda, kým iným kážem, sám nebol zavrhnutý“ (1 Kor 9,26-27 SSV). Istota spásy tak nie je istotou spasenia sa – a neistota spasenia sa zase nie je pochybovaním o istote spásy. Spasenie sa nie je možné bez našich „skutkov“ a preto podľa nich budeme súdení, ako dookola dosvedčuje Písmo, pretože jedine oni rozhodnú o tom, či sa spasíme, alebo nie, zo strany Boha už žiaden problém ani prekážka nie je a ani nikdy nebude. A na druhej strane toto zohľadnenie „skutkov“ nie je snahou „zaslúžiť si spásu“, pretože tá je už daná, všetkým, zadarmo, navždy a neodvolateľne, s absolútnou istotou a z čirej milosti Boha.

Tomuto ale bratia protestanti vôbec nerozumejú... – práve preto, že nerozumejú predchádzajúcim veciam, Trojici, povahe Neba,... z ktorých toto všetko už len logicky a nevyhnutne vyplýva.

VIERA

PROTESTANTSKÝ POHĽAD:

V protestantizme je to viera v Krista ako „osobného Spasiteľa“. Ak ju vyznám, Kristus sa stane pri súde mojím obhajcom a ja sa spasím od Božích trestov a budem vpustený do Neba.

KREŠŤANSKÝ (a katolícky) POHĽAD:

Viera je identita, je to prijatie Božieho synovstva a vstúpenie do úplne nových vzťahov a reality.

Kto ako kresťania sme? Presne to, čo nám sám Boh oznamuje v Písme Svätom: „Tým, ktorí ho [Krista] prijali, dal [Ježiš] moc stať sa Božími deťmi: tým, čo uverili v jeho meno, čo sa nenarodili ani z krvi, ani z vôle tela, ani z vôle muža, ale z Boha.“ (Jn 1,12-13 SSV). Všimli ste si ten minulé čas? A to nie je výnimka! Počujte samého Ježiša: „Kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepôjde na súd, ale prešiel zo smrti do

života.“ (Jn 5,24 SSV). Žiaden prísľub niečoho budúceho, ale niečo, čo je už tu a teraz. Do tretice to vysvetľuje Ján: „voláme sa Božími deťmi a nimi aj sme“ (1 Jn 3,1 SSV). Áno, už tu a teraz. Boh nám dal „Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: „Abba, Otče!“ Sám Duch spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti.“ (Rim 8,15-16 SSV). Tak, tak, už teraz. A „ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia“ (Rim 8,17 SSV). Bohu sa totiž zapáčilo byť našim Otcom, ako hovorí Ježiš, že odteraz „len jeden je váš Otec, ten nebeský.“ (Mt 23,9 SSV). „Je“, nie „raz možno bude...“! A pretože sa, ako o nás hovorí Ježiš, „vášmu Otcovi sa zapáčilo dať vám kráľovstvo“ (Lk 12,32 SSV) – tak potom platí, že už teraz a tu „naša vlasť je v nebi“ (Flp 3,20 SSV).

Takže si to zhrňte: Sme ľudia? Aj Ježiš je! Je On Synom Boha? Aj my sme! Je Jeho domovom Nebo? Aj našim je! Je On dedičom všetkého, čo Boh má a čím Boh je? Aj my sme! Je Ježiš naplnený Duchom Svätým, Pomazaným? Aj my sme, ako svedčí Písmo: „že ostávame v ňom a on v nás, poznávame podľa toho, že nám dal zo svojho Ducha“ (1 Jn 4,13 SSV). Má toto Ježiš všetko už darované a nemusel sa o to nijako ešte len usilovať, či zápasíť? Ale rovnako aj my už máme od Boha všetko toto dané, darované, je to už naše! Od okamihu nášho pokrstenia nám všetko toto patrí! Všimli ste si to? Boh nás „vmanévroval“ do úplne rovnakej situácie, v akej bol Jeho Syn Ježiš Kristus! Čo sa Boha týka, niet medzi nami a Kristom rozdielu, ako veľmi dobre pochopili už rani kresťania: „Nielenže ste sa stali kresťanmi, ale samým Kristom. .. Stojte v úžase a radujte sa, stali ste sa Kristom!“ (sv. Augustín), – a, všimnime si, zase hovorí nie „stanete sa, raz, možno,...“ ale „stali ste sa!“ – a konkrétne to potom znamená, že „ôčasťou v Bohu sa človek stáva milosťou tým, čím je Kristus svojou prirodzenosťou“ (Sv. Ján Damascénsky). A ako dosvedčuje aj Katechizmus: „Celé Kristovo bohatstvo „je určené každému človekovi a pre každého je dobrom““ (KKC 519).

Čo teda Písmo hovorí? Že náš hriech už nie je žiadnym problémom, veď „v Kristovi Boh zmieril svet(!) so sebou a nepočítal ľuďom ich hriechy“ (2 Kor 5,19 SSV) a namiesto toho v Kristovi „zostúpil z neba a dáva svetu(!) život“ (Jn 6,33 SSV) – a toto všetko sa už udialo, je to už prítomná realita, už tu a teraz! A podstatou toho života je to, že nám dáva – áno, taktiež už tu a teraz! – všetko to, čo má a čím je Jeho Jednorodný Syn Ježiš Kristus! Z Otcovej milosti sme teda v úplne rovnakej situácii a postavení, ako syn Ježiš Kristus, ktorý tak je vzhľadom na nás už nie jediný, ale „prvorodený medzi mnohými bratmi“ (Rim 8,29 SSV)!

Viera kresťana teda nie je vierou v to, že existuje Boh. To je vec istá, nemusíme v to veriť, vieme to. Viera kresťana je dôverou Bohu. A čomu presne u Boha veríme? Presne tejto novej identite, tejto novej totožnosti!

Nie sme teda len tak, hocikto. Sme synovia a dcéry Boha. Nie sme z hocijakej rodiny, ale z tej najaristokratickejšej: z rodiny a rodu samotného Boha. On sám je náš jediný a skutočný Otec, ako dosvedčuje Ježiš, keď hovorí: „Ani Otcem nevolajte nikoho na zemi, lebo len jeden je váš Otec, ten nebeský“ (Mt 23,9 SSV).

Sme aj tu, na zemi, pokračovateľmi v starobyloom, tisíciky rokov trvajúcim rode, plnom veľkých, vznešených a skvelých súrodencov, ako o nich píše žiak apoštola Pavla: „Priblížili [ste sa] k vrchu Sion a k mestu živého Boha, k nebeskému Jeruzalemu, k myriadám anjelov, k slávnostnému zhromaždeniu a k spoločenstvu prvorodených, ktorí sú zapísaní v nebi, k Bohu, sudcovi všetkých, k duchom spravodlivých, ktorí už dosiahli dokonalosť, k Ježišovi, prostredníkovi novej zmluvy, a k pokropeniu krvou, ktorá volá hlasnejšie ako Ábelova“ (Hebr 12,22-24 SSV). Zem je plná veľkých a skvelých diel, ktoré naši súrodenci pred nami vykonali. Budovali celé civilizácie a navždy zmenili tvárnosť zeme i osudy ľudstva. Vďačia im celé národy. Ovocie ich diel nájdeme uchová-

vané ako vzácne dedičstvo ľudstva v učebniciach rovnako ako v koncertných sieňach, múzeách a galériách. Je prítomné v továrňach i v parlamentoch rovnako ako i v samej krajine, kde žijeme. A pritom to je to najmenšie z toho, čo dosiahli!

Spolu s nimi sme aj my už teraz Bohom ustanovení ako Boží dedičia a súrodenci samého Krista, Boha, Pána pánov a Kráľa kráľov: „*Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: "Abba, Otče!" Sám Duch spolu s našim duchom dosvedčuje, že sme Božie deti. Ale ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia*“ (Rim 8,15-17 SSV).

Tak ako dávni rytieri, pochádzajúci z omnoho všednejších rodov pozemských šľachticov, všelijakých kráľov a kráľovien, radšej zomreli, než by vrhli poškvŕnu na svoj rod, ktorý považovali za veľký a slávny, o čo viac sa to potom týka nás! Nosíme pred celým svetom Kristovo priezvisko, keď sa voláme *kresťanmi*. Otvorene o sebe vyhlasujeme, že patríme do vznešeného Rodu samotného Boha.

Veríme, že Boh nám túto identitu skutočne daroval. Veríme, že ju už máme. Veríme, že je už naša – navždy a neodvolateľne! Nie je možné spať sa bez viery, pretože tento Boží dar synovstva sa dá prijať *jedine vierou*.

APATHEIA verzus PROSPERITA

PROTESTANTSKÝ POHĽAD:

Protestantizmus v podstate nepozná askézu. Načo? Spása sa nedá skutkami ani získať, ani stratiť. Spasení sme čisto vierou. Hriešni sme, hriešni ostaneme. Nemá zmysel niečo podobné robiť.

Naopak, často tiahne k „evanjeliu prosperity“, kde stav, v ktorom sme Bohom vykúpení a spasení z hriechov – a teda aj z trestania za ne – by sa mal prejavovať už tu, na zemi, tým, že budeme „Bohom požehnaní“: zdraví, bohatí, úspešní,...

KREŠŤANSKÝ (a katolícky) POHĽAD:

Písmo hovorí: „*Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého svojho srdca, z celej svojej duše, z celej svojej mysle a z celej svojej sily!*“ (Mk 12,30 SSV). Boh musí byť mojou nie veľkou, dokonca ani najväčšou, ale doslova *jedinou* láskou, ktorá ma naplní a uchvacuje úplne celého. Prečo? Práve preto, že tak Boh miluje mňa a práve takáto láska je podmienkou života Neba v spoločenstve Trojice. Kým tak nemilujem, nie som Neba schopný. Preto Ježiš vysvetľuje: „*Ak niekto prichádza ku mne a nemá v nenávisti svojho otca, matku, ženu, deti, bratov, sestry, ba aj svoj život, nemôže byť mojim učeníkom. ²⁷ A kto ide za mnou a nenesie svoj kríž, nemôže byť mojim učeníkom. ... ³³ Tak ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojim učeníkom*“ (Lk 14,26-33 SSV). A inde: „*Lebo kto by si chcel život zachrániť, stratí ho, ale kto stratí svoj život pre mňa a pre evanjelium, zachráni si ho*“ (Mk 8,35 SSV) – slovo *psyché*, duša, označuje rovnako život človeka ako aj jeho celého.

Preto Písmo smeruje k úplnému oddeleniu sa od sveta nielen navonok, ale aj vnútorne: „*Žiadostiví ste, a nemáte. Vražďíte a závidíte, a nemôžete nič dosiahnuť. Hádate sa a bojujete. Nič nemáte, lebo neprosíte. ³ Prosíte, a nedostávate, lebo zle prosíte; chcete to využiť na svoje náruživosti. ⁴ Cudzoložníci, neviete, že priateľstvo s týmto svetom je nepriateľstvom s Bohom?! Kto teda chce byť priateľom tohto sveta, stáva sa nepriateľom Boha*“ (Jak 4,2-4 SSV), „*Nemilujte svet, ani to, čo je vo svete. Ak niekto miluje svet, nie je v ňom Otcova láska. ¹⁶ Ved' nič z toho, čo je vo svete, ani žiadostivosť tela, ani žiadostivosť očí, ani honosenie sa bohatstvom, nie je z Otca, ale zo sveta. ¹⁷ A svet sa pomínie, aj jeho žiadostivosť. Kto však plní Božiu vôľu, ostáva naveky*“ (1 Jn 2,15-17 SSV), „*Tí, čo patria Kristovi Ježišovi, ukrižovali telo s vášňami a žiadosťami*“ (Gal 5,24 SSV).

Výsledkom je *apatheia*: „*Konečným cieľom je apatheia. Vtedy je človek ako Boh. Viac v ňom nie sú zlé myšlienky, nie je viac otrokom nijakej vášne; stal sa láskou bez emócií, bez želaní: on je. Jeho modlitba je vtedy naozaj účinná, lebo sa modlí srdcom samého Boha, ktorý tvorí a udržuje svet.*“ (Otec Dionýz z Monastiera SimonPetra). Nie je to apatia stoikov, či budhistov: „*Kresťanská apatheia nie je apatheiou stoických filozofov. Nie je v nej nič tvrdého a svätý je protikladom ľahostajného človeka. Pokora ho učinila pokojným, je v ňom iba láska a môže vidieť všetky veci nezaujatým okom*“ (Jean Yves Leloup). JJe to sloboda k láske, ako o nej hovorí Augustín: „*nemožno milovať ... bez ľahostajnosti k sebe*“. Láska je opakom pýchy a filautie: Pyšný človek, hriešnik, zabúda na iných i na Boha, lebo je upnutý na seba. Milujúci človek (i Boh) kvôli milovanému úplne zabúda na seba tak, ako Kristus, ktorý je v nám tomto vzorom: „*Zmyšľajte tak ako Kristus Ježiš: ⁶ On, hoci má božskú prirodzenosť, nepridržal sa svojej rovnosti s Bohom, ⁷ ale zriekol sa seba samého, vzal si prirodzenosť sluhu, stal sa podobný ľuďom; a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka. ⁸ Uponížil sa, stal sa poslušným až na smrť, až na smrť na kríži. ⁹ Preto ho Boh nad všetko povýšil a dal mu meno, ktoré je nad každé iné meno*“ (Flp 2,5-9 SSV) – všimnime si, že práve toto úplné vyprázdnenie sa z lásky k Otcovi (a k nám) je dôvodom Jeho oslávenia i povýšenia. A znova lepšie rozumieme podmienke našej spásy: „*ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení*“ (Rim 8,17 SSV).

Mimochodom, toto je dôvod neistoty spasenia sa: Ak spása znamená žiť Boží život, v ktorom z lásky dávame všetko, nemôžeme si byť naším spasením sa istí skôr, kým naozaj všetko úplne a skutočne z lásky nedarujeme, kým naozaj a skutočne „nestratíme svoj život“, svoju dušu, *psyché*, samých seba, z lásky ku Kristovi. A naozaj z lásky, nie pre spásu, nie pre zisk, ale z lásky, ako svedčí Písmo: „*Keby som rozdal celý svoj majetok ako almužnu a keby som obetoval svoje telo, aby som bol slávny, a lásky by som nemal, nič by mi to neosožilo*“ (1 Kor 13,3 SSV).

Protestantizmus sa tak javí ako ľudia, ktorí keď zistili, že Titanik sa potápa, pokojne si sadli naspäť do kaviarne, pretože člny už predsa boli spustené na more a v nich je spása a teda už je všetko v poriadku. Cirkev ale vie, že do člnov musíme nastúpiť – a kým to neurobíme, nie je naša spása vôbec istá!

CIRKEV verzus INDIVIDUALIZMUS

PROTESTANTSKÝ POHĽAD:

Pre protestantov je Kristus môj „osobný Spasiteľ“ – čiže spasiteľ mňa ako jednotlivca. Byť protestantom znamená, ako poukazuje nielen Armstrongová, že som tu len ja, Boh a Biblia medzi nami. Nič iné neexistuje. Ak aj mám nejaké spoločenstvo – je to len zbor, stretko, skupina, kde sa spoločne modlím a čítam Bibliu, poslušný Písmu, ktoré hovorí, že to máme tak robiť. Ale so spásou to nemá v konečnom dôsledku nič spoločné. Tá závisí len od mojej viery v Krista ako osobného Spasiteľa. A viera zase závisí len a jedine od mojej Biblie a od toho, ako ju ja (pod vplyvom Ducha) pochopím, pretože neexistuje okrem nej žiadna autorita nikde na zemi, iba Písmo.

KREŠŤANSKÝ (a katolícky) POHĽAD:

Ježiš počas svojho účinkovania v prvom rade sformoval Cirkev. Ako hovorí Pavol: „*Kristus miluje Cirkev a seba samého vydal za ňu*“ (Ef 5,25 SSV), je to „*Cirkev, ktorú si [Boh] získal vlastnou krvou*“ (Sk 20,28 SSV). Samotná Kristova smrť, obeta na Kríži, tak smeruje k Cirkvi a završuje sa v Cirkvi, ňou si Kristus „*pripravil Cirkev slávnou, na ktorej niet škvŕny ani vrásky, ani ničoho podobného, ale aby bola svätá a nepoškvŕnená*“ (Ef 5,27 SSV). Ona je „Božím dedičstvom“, Novým Izraelom, v zmysle biblického „*Pánovým podielom [na zemi] je totiž jeho ľud*“ (Dt 32,9 SSV). To plne zodpovedá Božiemu zámeru, ako o ňom vraví Písmo: „*čo si v ňom [v Kristovi] predsavzal ¹⁰ uskutočniť v plnosti*

času: *zjednotiť v Kristovi ako v hlave všetko, čo je na nebi aj čo je na zemi ... a jeho ustanovil nad všetkým za hlavu Cirkvi,* ²³ *ktorá je jeho telom, plnosťou toho, ktorý naplňa všetko vo všetkom*“ (Ef 1,9-10.22n SSV) – a teda touto jednotou všetkého na Nebi aj na zemi je Cirkev, Kristovo Telo, v ktorom je všetko zjednotené v Kristovi ako v Hlave svojej Cirkvi. Neprekvapuje preto, že anjel vo videní odhaľuje Hermasovi: „*Cirkev bola prvá zo všetkých založená. ... Pre ňu bol stvorený svet*“ (Hermasov pastier II,4,1; čerstvá poapoštolská doba). Ona je dôvodom a cieľom všetkého konania Boha, Ona je Nebom: „*Pod', ukážem ti nevestu, Baránkovu manželku!*“ ¹⁰ *A v duchu ma preniesol na veľký a vysoký vrch a ukázal mi sväté mesto Jeruzalem, ako zostupuje z neba od Boha* ¹¹ *ožiarené Božou slávou*“ (Zjv 21,9-11 SSV) – a touto Baránkovou manželkou je práve Cirkev: „*Preto muž zanechá otca i matku a pripúta sa k svojej manželke a budú dvaja v jednom tele.*“ ³² *Toto tajomstvo je veľké; ja hovorím o Kristovi a Cirkvi*“ (Ef 5,31-32 SSV).

Ako vidíme, táto Cirkev je od samého počiatku hierarchická a štruktúrovaná: Sedemdesiat dvaja, „nad nimi“ v poradí služby Dvanásti, medzi nimi Traja a medzi nimi nakoniec jeden, Peter. Vo videu *Posledných reformátorov* čítame (zhruba) toto: v Grécku sa kresťanstvo stalo filozofiou, v Ríme inštitúciou (organizáciou), v Európe kultúrou, v Amerike biznisom... No, faktom je, že organizáciou, štruktúrovaným organizmom, inštitúciou, sa kresťanstvo stalo v okamihu svojho zrodu a prispením nikoho menšieho, než samého Krista Ježiša. Niektorí namietajú, že to, čo sme povedali, sa týka iba apoštolov ako osôb a ich smrťou ich úlohy zanikli. Ale to by sme museli ignorovať Písmo. V prvom rade slová Krista „*ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta*“. Pokiaľ apoštol ako osoby medzi nami nežijú ešte dnes a potom až do skončenia sveta, nemôžu sa tieto slová vzťahovať na nich. Ale vzťahujú sa na ich úrad, ktoré im Ježiš ako *Jedenástim* zveril – a tie majú trvať až do skončenia sveta v Kristovom Tele, Katolíckej Cirkvi. Tak to pochopil aj Peter, keď ešte pred Turicami – vedomý si autority ale aj zodpovednosti, ktorú na neho Ježiš vložil – hovorí: „*Bratia, muselo sa splniť Písmo, kde predpovedal Duch Svätý ústami Dávida o Judášovi, ktorý bol vodcom tých, čo zajali Ježiša; ... v knihe Žalmov je napísané: "Jeho pribytok nech spustne a nech niet nikoho, kto by v ňom býval," a: "Jeho úrad nech prevezme iný."*“ ²¹ *Treba teda, aby sa z týchto mužov, čo boli s nami celý čas, keď medzi nami žil Pán Ježiš,* ²² *počnúc Jánovým krstom až do dňa, keď bol od nás vzatý, aby sa jeden z nich stal s nami svedkom jeho zmŕtvychvstania*“ (Sk 1,16-22 SSV). Sám Peter vníma apoštolstvo ako úrad, nie ako niečo naviazané na jednotlivú osobu a s ňou zanikajúce. Je to úrad *episkopa*, biskupa, ako to sám nazýva – a je mu jasné, že v tomto úrade musia byť ustanovovaní nástupcovia, aby úrad pokračoval ďalej. Takto to opíše aj Klement Rímsky, Pavlov spoločník a žiak, ktorý sa spoločne s apoštolom Pavlom „boril za evanjelium“ (porov. Flp 4,3) a ktorý na margo toho píše vo svojom liste do Korintu: „*Za hlasatele evangelia nám ustanovil Pán Ježiš Kristus apoštoly. Ježiš Kristus zase byl poslaný od Boha. Tedy Kristus od Boha, apoštolové od Krista. Oboji v krásnom rádu podľa Boží vôle. Apoštolové kým tedy prijali príkaz učiť a kým zmŕtvychvstáním Pána Ježiše Krista nabyli jistoty a po seslání Ducha Svätého byli v Božím slově utvrzení, vyšli hlásat příchod Božího království. Kázali po vesnicích i městech. Tam věřícím ustanovili za biskupy a jáhny své první žáky. Co na tom divného, že ti, které Kristus pověřil tímto úkolem, ustanovovali k takovému dílu shora uvedené? I naši apoštolové věděli skrze našeho Pána Ježiše Krista, že kvůli biskupskému úřadu vzniknou spory. Proto obdařeni darem dokonalé předvídatosti ustanovili shora jmenované a pak také ustanovili, aby po jejich smrti převzali jejich službu další osvědčení muži.*“ (1. list Korint'anom, 42,1 – 44,2).

Kristus nám teda odovzdal kresťanstvo v podobe inštitúcie Cirkvi. Nie v podobe knihy (žiadnu nenapísal, ani nikoho jej napísaním nepoveril, pravdou je, že sama idea Nového zákona je porozuhodne nebiblická a niet pre ňu v Biblii najmenej opory), ani v podobe len nejakej „zvesti“, ktorú si ľudia opakovali a posúvali ďalej, ani v podobe nejakej „mystickej skúsenosti“, ktorú každý sám individuálne zažíva „medzi mnou a Bohom“, ani v nijakej inej podobe. Kresťanstvo nám odovzdal Ježiš Kristus v podobe inštitúcie svojej Cirkvi, štruktúrovanej, organizovanej, inštitucionalizovanej ešte skôr, než do nej na Turíce vstúpil Kristov Duch a definitívne ju z čisto ľudskej organizácie premenil na božsko-ľudskú ustanovizeň, ktorá je Kristovým Telom, živým Kristom, pokračujúcim a večným vtelením Ježiša Krista.

Zodpovedá to dlhšej a posvätej biblickej tradícii Izraela, kde aj „Stará“ Zmluva – tá, uzatvorená cez Mojžiša – nemala podobu len nejakej knihy, alebo zvyku, ale podobu národa. A nie je náhodné, že hneď jedna z prvých vecí na ceste tohto národa k tomu, aby sa stal „Božím národom“, bolo jeho zorganizovanie: „*Mojžiš teda vyvolil z celého Izraela schopných mužov a ustanovil ich za predákov nad ľudom, za tisícnikov, stotnikov, päťdesiatnikov a desiatnikov*“ (Ex 18,25 SSV); potom ustanovenie kňazstva: „*Arona a jeho synov poveríš kňazskou službou. Kto sa však - nepovolany - priblíži, musí zomrieť*“ (Nm 3,10 SSV) a jeho nielen liturgickej, ale aj učiacej funkcie: „*aby ... vedeli rozlišovať medzi svätým a všedným a medzi čistým a nečistým*“ ¹¹ *a poučali Izraelitov o všetkých ustanoveniach, ktoré vám cez Mojžiša nariadil Pán*“ (Lv 10,10-11 SSV – to je tá „Mojžišova stolica“, o ktorej hovorí Ježiš). Keď sa v tejto inštitúcii objavili problémy, Boh vzbudzoval prorokov, ktorí karhali, napomínali, varovali – ale nikdy túto inštitúciu nijako nespochybnili, neodstraňovali, nebojovali proti nej, ani nič podobné. Nikdy nevolili ako východisko nejakú obdobu súčasného protestantizmu „Poďme a založme si svoj vlastný Izrael!“ Bola to predsa Božia štruktúra a bola podstatnou časťou identity Izraela.

Cirkev ako „Nový Izrael“ nie je iná. Veľmi jasne si to uvedomoval apoštol Pavol, keď napísal svojmu žiakovi Timotejovi o „*Božom dome, ktorým je Cirkev živého Boha, stĺp a opora pravdy*“ (1 Tim 3,15 SSV). Rovnako dobre si to uvedomoval aj ďalší žiak apoštolov, žiak apoštola Jána, Ignác Antiochijský, keď v roku 107, cestou do Ríma, znova a znova opakuje: „*Všetci nech majú v úcte diakonov ako samého Ježiša Krista, biskupov ako Otcov príklad a kňazov ako Boží senát a poradný zbor apoštolov. Bez nich sa cirkev nemôže nazývať cirkvou!*“... *Takýchto ľudí sa chráňte (bludárov)! A bude to vtedy, ak nespyšniete a neodlúčite sa od Boha Ježiša Krista, od biskupa a od apoštolského zriadenia. Kto je vo vnútri cirkvi, je čistý. To znamená: kto niečo koná bez biskupa, kňazov a diakonov, ten nemá čisté svedomie! ... Všichni nechť mají v úctě jáhny jako samého Ježiše Krista, biskupy jako příklad Otce a kněze jako Boží senát a poradní sbor apoštolů. Bez nich se církev nemůže nazývat cirkví. Jsem přesvědčen, že vy tak jednáte.*“ (list Trallančanom); „*Bud'te všichni jednotni s biskupem, jako Ježiš s Otcem a jako kněží s apoštoly. Mějte v úctě jáhny, jako máte v úctě Boží zákon. Kdo patříte k cirkvi, nečiňte nic bez biskupa. Nechť je za pravou Eucharistií považována ta, již koná biskup a koho tím pověřil. Kde biskup, tam ať je i lid, jako kde je Kristus, tam je i katolická církev. Bez svolení biskupa není dovoleno ani křtít ani konat hody lásky. Co on schválí, to je milé i Bohu a proto i pevné a jisté.*“ (list do Symrny, kde v tom čase bol biskupom Polykarp, sám žiak apoštolov a do úradu ustanovený apoštolom Jánom); „*Snažme se tedy, abychom nejednali proti vůli biskupa a podřídme se mu jako Bohu.*“ (list do Efezu);

Ak teda chceme ísť ku koreňom a nájsť skutočné kresťanstvo, musíme nájsť túto Cirkev, postavenú na apoštolskom úrade a existujúcu dokázateľne v tejto podobe „*po všetky dni až do skončenia sveta*“ (Mt 28,20 SSV) – a teda v tomto okamihu nič viac a nič menej, než existujúcu od okamihu Nanebovstúpenia až

² „*Jeho dni nech je čím menej a jeho úrad nech prevezme iný*“ (Ž 109,8 SSV) – úrad, hebr. *pekkudah*, niečo, čo má človek zverené do starostlivosti, poverenie k niečomu, úrad,...

po samotný dnešný deň, bez zmeny, bez čo i len jedného vynechaného dňa.

Táto Cirkev je podľa Písma:

- **JEDNA** – Písmo síce hovorí o „cirkvách“ v množnom čísle – napríklad „*po jednotlivých cirkvách ustanovili starších*“ (Sk 14,23 SSV), alebo „*Cirkvi sa upevňovali vo viere a deň čo deň sa zväčšovali počtom*“ (Sk 16,5 SSV) a pod. Súčasne sa ale nijako netají faktom, že všetky tieto cirkvi sú iba časťami jedinej Cirkvi, jediného Kristovho Tela – „*Je Kristus rozdelený?*“ (1 Kor 1,13 SSV) – jedinej Kristovej Nevesty a Manželky – „*Môžem teda vziať Kristove údy a urobiť ich údmi neviestky? Vonkoncom nie!*“ (1 Kor 6,15 SSV). Preto keď Písmo hovorí o konkrétnych cirkevných spoločenstvách, hovorí o *cirkvách* v množnom čísle, tak, ako to robí aj dnešná Katolícka cirkev, keď diecézy nazýva *miestnymi cirkvami*. A kedykoľvek hovorí o Cirkvi ako takej, hovorí o nej vždy len a jedine v jednotnom čísle. Hovorí tak sám Ježiš: „*Ty si Peter a na tejto skale postavím svoju Cirkev*“ (Mt 16,18 SSV); píše tak Pavol, napríklad: „*aby sa teraz skrze Cirkev kniežatstvom a mocnosťami v nebi stala známou Božia mnohotvárná múdrosť*“ (Ef 3,10 SSV), či inde „*na vlastnom tele dopĺňam to, čo chýba Kristovmu utrpeniu pre jeho telo, ktorým je Cirkev*“ (Kol 1,24 SSV). Sám Ježiš sa modlí za jednotu svojej jedinej Cirkvi slovami: „*aby všetci boli jedno, ako ty, Otče, vo mne a ja v tebe, aby aj oni boli v nás jedno, aby svet uveril, že si ma ty poslal*“ (Jn 17,21 SSV). Jednota je totiž znakom Božieho diela – rozdelenie je znakom Satanovho rozdelenia, ako svedčí v Písme Gamaliel: „*ak je tento zámer alebo toto dielo od ľudí, rozpadne sa*“ (Sk 5,38 SSV) a ako o tých, ktorí zanechali Krista, píše Ján: „*A ako ste počuli, že príde antikrist, tak teraz vystúpilo mnoho antikristov. Z toho poznávame, že je tu posledná hodina.*“¹⁹ *Spomedzi nás vyšli, ale neboli z nás. Lebo keby boli z nás, boli by zostali s nami. No malo sa ukázať, že tí všetci nie sú z nás*“ (1 Jn 2,18-19 SSV). Posolstvo Písma je jasné: kto nezachová jednotu s Cirkvou, kto poruší jej jednotu, je antikrist... Dôsledky (aj dejinné) si vieme domysliť každý...

- **VIDITEĽNÁ** – Keď v 16. storočí stihla svet a Cirkev pohroma menom Reformácia, presne toto urobila: nakoľko mohla, zničila a rozbila jednotu Cirkvi. A, aby sa splnilo Písmo, sama sa začala nekontrolovane štiepiť. Ján Kalvín v liste Filipovi Melanchtonovi píše: „*Je iste dôležité, aby sa budúce generácie nedozvedeli o rozpore medzi nami. Bolo by totiž nevýslovnou fraškou, že my, ktorí stojíme v opozícii voči celému svetu, sme sa na samom počiatku Reformácie jeden s druhým nezhodli...*“ Ale nasledujúce generácie sa to dozvedeli, okamžite a hneď. Dnes máme na svete vari okolo 30 000 rôznych protestantských cirkví a denominácií. A to je problém. Nemôžeme veriť v 30 000 pravých Kristových Tiel, Neviešť, Manželiek, Cirkví. To je nemožné a odporuje to Biblii tak kriklavo, že sa to nijako nedá pripustiť. Môžeme síce vyhlásiť, že „*Ja mám pravdu a ostatných 29 999 sa mylí*“ – ale to je veľmi odvážne vyhlásenie a nič nerieši – pretože v zmysle protestantskej zásady „*Ja, moja Biblia a moje pochopenie Biblie sú jedinou autoritou*“ si toto, samozrejme, môže povedať každá z tých 30 000 denominácií. Všetky sú pritom rovnako biblické, rovnako sa odvolávajú na Ducha Svätého, v mnohých sa dejú znamenia a zázraky... Nakoniec sa z toho zrodila doktrína o „*neviditeľnej Katolíckej Cirkvi*“, do ktorej patria všetci spasení, ale nikto nevie, kto to naozaj je – a teda ani nikto nevie, kde táto Cirkev je (preto je neviditeľná). Tu, na zemi, sme všetci len akési *denominácie*, pričom niektorí členovia týchto denominácií, nevieme kto, sú členmi onej *neviditeľnej Cirkvi*. Táto doktrína bije do očí menej, ako viera v 30 000 Kristových Tiel – ale je stále na nože s Bibliou. Pre Bibliu Cirkev je viditeľná a konkrétna. Biblia nepozná ani náznak nejakej *neviditeľnej Cirkvi*. Kresťanstvo prvých 15 storočí, až do Reformácie, o niečom podobnom ani nechýrovalo. Písmo i rané kresťanstvo pozná len jednu viditeľnú, organizovanú, štruktúrovanú Cirkev, ktorá je viditeľným Kristom na zemi. Len ako taká môže mať ďalšiu dôležitú vlastnosť:

- **AUTORITATÍVNA ZÁRUKA PRAVDY** – Už sme spomenuli slová Pavla, že Cirkev je *stĺp a opora pravdy*. Apoštoli nie sú *biblickí*. Sú *autoritatívni*. Petrova kázeň na Turíce nie je exegézou Písma, ako by to dnes robil nejaký protestantský pastor. Je ohlasovaním na základe autority a poznania, ktoré Peter od Krista má. Peter nemá problém nebiblicky pokrstiť Kornélia. Nebiblicky ustanoví úrad diakonov. Pavol v prípade pochybností v Antiochii neustanoví skupinu, ktorá by skúmala Písmo a pripravila nejakú biblickú analýzu, ale vypraví sa za Petrom a apoštolmi do Jeruzalema, aby oni rozhodli, čo je správne. A dekrét tohto *Jeruzalemského koncilu* ani náhodou nie je *biblický*, skôr vibruje autoritou, vedomý si toho, že je hlasom Cirkvi a teda hlasom samého Krista³: „*Duch Svätý a my sme usúdili...*“ (Sk 15,28 SSV). Sám Pavol, keď má pochybnosti o tom, či hlása pravdivú zvesť, neuchyľuje sa k štúdiu Písma, ani nehľadá nejaký „*vnútorný hlas Ducha*“, ale, ako píše: „*Potom po štrnástich rokoch som znova šiel s Barnabášom do Jeruzalema ... a predložil som im evanjelium, ktoré hlásam medzi pohanmi; ale v súkromí tým, čo niečo znamenali, či nebežím alebo či som nebežal nadarmo. ... Jakub, Kéfas a Ján, ktorých pokladali za stĺpy, podali mne a Barnabášovi pravicu na znak spoločenstva.*“ (Gal 2,1-2.9 SSV). Cirkev je posledná a neodvolateľná autorita. Nie Písmo (ktorého NZ časť v tej dobe ešte neexistovala a trvalo bezmála 400 rokov, kým Cirkev NZ vôbec zadefinovala, pretože prví kresťania neboli *biblickí*, ale *cirkevní*), ale Cirkev, ako hovorí sám Ježiš: „*Keby ani cirkev nechcel poslúchnuť, nech ti je ako pohan a mýtnik*“ (Mt 18,17 SSV). Túto funkciu žiadna „*neviditeľná cirkev*“ ani žiadna „*denominácia*“ viac splňať nemôže. Ba ani si nemôže niečo podobné nárokovať. Napríklad Jehovovi Svedkovia správne pochopili túto dôležitosť a *biblickosť* viditeľnej autoritatívnej Cirkvi. Ale v okamihu, keď prehlásia, že touto Cirkvou sú oni – založení v 19. storočí – a ich autoritatívny *Prvý zbor* v Brooklyne, je to skôr na smiech, než niečo, čo možno brať vážne: prehlásiť za *apoštolský úrad*, existujúci „*po všetky dni*“ od čias Krista až podnes, inštitúciu, ktorá takto začala vnímať seba niekedy v prvej polovici XX. storočia... Preto nič podobné žiadna denominácia ani robiť neskúša (teda vraj ešte Mormoni, ale to je prípad podobní, ako Svedkovia)... čím každá iba dokazuje, že ona sama Cirkvou nie je, ale ani ňou hlásaná „*neviditeľná cirkev*“ ňou byť nemôže, pretože bez Kristom darovanej štruktúry, dokonca neviditeľná (a teda popierajúca, že je Kristovým telom, pretože skutočná Cirkev je Telo a nie „*duch*“, ktorý „*nemá mäso a kosti*“ (Lk 24,39 SSV)) túto podstatnú funkciu Kristovej Cirkvi splniť nemôže. A teda ňou ani nie je.

- **APOŠTOLSKÁ** – Kristova Cirkev je postavená na úrade apoštolov, ustanovenom a garantovanom samotným Kristom, prítomným v Cirkvi od Krista po všetky dni až do skončenia sveta. On je podmienkou identity Cirkvi – spomeňme na slová Ignáca „*Kde je biskup, tam je Cirkev*“. Oni sú základmi Božej Stavby Cirkvi – „*Ukázal mi sväté mesto Jeruzalem, ako zostupuje z neba od Boha*“¹¹ *ožiarené Božou slávou. ... Hradby mesta mali dvanásť základných kameňov a na nich dvanásť mien dvanástich Baránkových apoštolov*“ (Zjv 21,10.14 SSV); „*už nie ste cudzinci ani prišielci, ale ste spoluobčania svätých a patríte do Božej rodiny.*“²⁰ *Ste postavení na základe apoštolov a prorokov; hlavným uholným kameňom je sám Kristus Ježiš.* ²¹ *V ňom celá stavba pevne pospájaná rastie v svätý chrám v Pánovi,* ²² *v ňom ste aj vy vbudovaní do Božieho príbytku v Duchu*“ (Ef 2,19-22 SSV). A, samozrejme stojaca na apoštolskom úrade Petra, ktorý takisto trvá navždy, po všetky dni, až do skončenia sveta: „*Ty si Peter a na tejto skale postavím svoju Cirkev*“ (Mt 16,18 SSV), vraví sám Ježiš.

Takto to vnímali kresťania od samého počiatku, napríklad Irenej z Lyonu okolo roku 180 po Kr. vyjadruje túto všeobecnú vieru

³ porov.: „*Kto vás počúva, mňa počúva, a kto vami pohŕda, mnou pohŕda. Kto však pohŕda mnou, pohŕda tým, ktorý ma poslal.*“ (Lk 10,16 SSV)

kresťanov slovami: „Pravdivé poznanie, to je učenie apoštolov, starobylé usporiadanie Cirkvi po celom svete a jedinečná manifestácia Kristovho tela v postupnosti biskupov, ako nasledovali po sebe na každom mieste, kde Cirkev jestvuje, a ktorá siaha až po nás.“ Podobne píše Tertulián, veľký apologéta 2. storočia, keď polemizuje s odpadlíkmi od Cirkvi: „Nech nám ukážu počiatky svojej cirkvi! Nech ukážu zoznam svojich biskupov, potvrdzujúci, že cez postupnosť idúcu až k samým počiatkom ich prvý biskup má svoju autoritu a predchodcu spomedzi Apoštolov a apoštolských mužov, ba ešte viac, že nezblúdil od Apoštolov! Týmto spôsobom apoštolské cirkvi ukazujú svoje najrannejšie záznamy. Cirkev v Smyrne, napríklad, má zaznamenané, že Polykarp bol menovaný Jánom. Rimania, že Klement bol ustanovený Petrom. Presne týmto spôsobom aj ostatné cirkvi uvádzajú, kto bol ustanovený za biskupa apoštolmi a kto od nich prevzal a ďalej odovzdáva apoštolské semeno. Nech teda heretici ukážu niečo podobné tomuto!“ Pre nich zárukou a oporou Pravdy nebola Biblia, ale Cirkev – a zárukou identity a autenticity Cirkvi úrad apoštolov, jasne a preukázateľne prítomný.

Má to jeden dôsledok: Cirkev sa nedá založiť. Nemôžeme si teraz povedať: OK, rozbehnem svoju novú Cirkev. Môžem rozbehnúť spolok. Stretko. Denomináciu. Zbor. Sektu. Ale nie Cirkev. Tá je dielom Boha, nie ľudí. Bola založená raz a navždy na Petrovi a na úrade apoštolov a existuje „po všetky dni až do skončenia sveta“ – a teda aj dnes, leda by sa mylilo Písmo a Kristus a to by znamenalo koniec kresťanstva. Alebo je teda aj dnes niekde vo svete prítomná viditeľná, Kristom založená, jedna, svätá, apoštolská a katolícka Cirkev a ja sa k nej pridám – alebo je kresťanstvo v troskách, brány pekelné Cirkev premožli, Boh je porazený, Kristus zrazený do prachu a Biblia je bezcenným zradom papiera, pretože už viac nie je pravdivou. Tvrdé? Ale je to tak. Kristus nám (ako už vieme) odovzdal kresťanstvo v podobe Cirkvi. Ak tejto Cirkvi so všetkými jej znakmi niet, potom viac niet kresťanstva. Potom sme skončili, úplne a definitívne. Bodka.

ZÁVÄZOK K TELU verzus „OSOBNÝ SPASITEĽ“

PROTESTANTSKÝ POHĽAD:

Denominácia nie je cirkvou. nemám žiaden dôvod byť verný, či oddaný nejakej denominácii. Naopak, autoritou je moje chápanie Písma. Ak moja denominácia nezodpovedá mojim očakávaniam, očakáva sa odo mňa, že pôjdem a nájdem si takú, ktorá mu zodpovedá budem, alebo si založím svoju vlastnú, alebo ostanem hoci aj „osamelým bežcom“, v rámci svojej rodiny napríklad a pod.

KREŠŤANSKÝ (a katolícky) POHĽAD:

Cirkev je vtelený Kristus. Nie je možné zjednotiť sa s Kristom inde, ako v Jeho Tele a tým je Cirkev. Nemôžem milovať Krista inak a inde, ako v Jeho Cirkvi. Cirkev je spása, ona je Nebom, Nebeským Jeruzalemom – alebo sa spasím v Cirkvi, alebo sa mimo nej ztratím: „...Svet bol stvorený kvôli Cirkvi,“ (Hermasov Pastier) hovorili kresťania prvých čias. Boh stvoril svet kvôli účasti na svojom božskom živote. Táto účasť či spoločenstvo sa uskutočňuje „zhromažďovaním“ ľudí v Kristovi a toto „zhromažďovanie“ je Cirkev. Cirkev je cieľom všetkých vecí. „Ako totiž jeho [Božia] vôľa je dielom a toto [dielo] sa volá svet, tak aj jeho zámer je spása ľudí a tento [zámer] bol nazvaný Cirkev.“ (KKC 760). Byť oddaný Kristovi znamená byť oddaný Cirkvi, pretože „Ježiš Kristus a Cirkev, to je podľa mojej mienky jedno a to isté a netreba z toho robiť problém“ (sv. Jana z Arku) a „Ten, čo pozerá na Cirkev, pozerá priamo na Krista, ktorý stvárnjuje sám seba a očakáva svoj vzrast ustavičným pridávaním spasených ľudí“ (sv. Gregor Naziansky), pretože „Náš Vykupiteľ sa ukázal ako jedna osoba so svätou Cirkvou, ktorú si pridružil“ (sv. Gregor Veľký).

Žiaden „osamelý bežec“, striedajúci denominácie podľa svojej chuti a posudzujúci Cirkev namiesto toho, aby on sám seba posudzoval podľa nej ako „stĺpu a opory pravdy“ do úvahy naozaj

neprichádza!

Toto nie často chápeme. Protestantská evanjelizácia, isteže, pozýva do spoločenstva. Ale spoločenstvo ešte nie je Cirkev! Stretko nie je Telom Kristovým! Toto nie často chápeme aj ako katolíci. Urobiť si vo farnosti stretko, schádzať sa, čítať Bibliu, modliť sa, chváliť Boha – to je fajn. Ale to nie je Cirkev! Cirkev si nemôžeme vytvoriť. Cirkev tu je – a my sa k nej môžeme iba pripojiť, podľa jej podmienok a na jej podobu, pretože sú to podmienky a je to podoba Krista. Málokedy k tomu sme rôznymi „evanjelizačnými podujatiami“ vedení! Namiesto osvedčenej schémy evanjelizácia – katechumenát – iniciácia – mystagógia – plný život v Cirkvi sa, zdeformovaní protestantizmom, obmedzujeme na akési ohlasovanie (často nekatolíckych a necirkevných „zvestí“) a potom už len akési stretko, reálne ale od Cirkvi oddelené, žijúce si podľa seba akoby bolo (a v praxi aj je) akousi protestantskou denomináciou, náhodou sa schádzajúcou v priestoroch katolíckej farnosti...

SVIATOSTI

PROTESTANTSKÝ POHĽAD:

Bývalý protestant Douglas Beaumont píše: „Protestantizmus v sebe často obsahuje ‚funkčný gnosticizmus‘. Gnosticizmus bol ranokresťanskou herézou a striktno rozlišoval medzi materiálnym a duchovným svetom, až natolko, že vnímal materiálne stvorenie ako zlé. ... Evanjelická bohoslužba typicky pozostáva z niekoľkých piesní, z dlhej kázne – a to je všetko.“ V tomto „nehmotnom“ prostredí aj sviatosti prestali byť sviatosťami. Sú viac, či menej len nejakými symbolmi, krst je napríklad symbolom mojej viery a rozhodnutia sa pre Krista a eucharistia je spomienkou na Krista. Ale žiadne reálne účinky sa od nich neočakávajú, tie prináša len a jedine viera, ktorá jediná sprostredkováva Božiu milosť.

KREŠŤANSKÝ (a katolícky) POHĽAD:

Pre Písmo a Cirkev sú sviatosti nielen účinné, ale aj nevyhnutné. Všetko, „čo bolo viditeľné na Kristovi, teraz prešlo do sviatostí Cirkvi.“ (sv. Lev Veľký, pápež, 5. st.). V nich Kristus skutočne uskutočňuje našu premenu a naše zbožštenie. KRST a BIRMOVANIE: „My všetci, či Židia alebo Gréci, či otroci alebo slobodní, boli sme v jednom Duchu pokrstení v jedno telo. A všetci sme boli napojení jedným Duchom.“ (1Kor 12,13 SSV); EUCHARISTIA: „Keďže je jeden chlieb, my mnohí sme jedno telo, lebo všetci máme podiel na jednom chlebe.“ (1Kor 10,17 SSV); KŇAZSTVO: „Po jednotlivých cirkvách ustanovili starších, modlili sa a postili a odporúčali ich Pánovi.“ (Sk 14,23 SSV). Sviatosti sú to, čo zmenilo skupinu ľudí na Turice na opravdivú Cirkev, Krista na zemi, vteleného už navždy v Tele svojej Cirkvi.

II. vatikánsky koncil o liturgii eucharistie píše: „V liturgii, zvlášť vo svätej eucharistickej obete, sa totiž „uskutočňuje dielo nášho vykúpenia“ ... ľudské sa pridružuje a podriaďuje božskému, viditeľné neviditeľnému, akcia kontemplácii, terajšia obec budúcej, ktorú hľadáme. Teda liturgia, zatiaľ čo deň po deň buduje z tých, čo sú v Cirkvi, svätý chrám Pánov, príbytok Boží v Duchu Svätom, až k miere plného vzrastu Kristovho, spolu podivným spôsobom vzpružuje ich sily, aby ohlasovali Krista, a tak ukazuje Cirkev tým, čo sú mimo nej, ako zástavu vzťahujúcu medzi národmi, pod ktorou sa majú zhromaždiť všetky roztratené dietky Božie, kým nebude jeden ovčieč a jeden pastier. ... Liturgia sa teda právom pokladá za vykonávanie kňazského úradu Kristovho. Ňou sa totiž vnímateľnými znakmi naznačuje a každému znaku príslušným spôsobom uskutočňuje posväcovanie človeka. ... v liturgii vyvrcholí činnosť Cirkvi a zároveň v nej pramení všetka jej sila. ... najmä z Eucharistie, s'a z prameňa prúdi do nás milosť a čo najúčinnejšie sa dosahuje to posväcovanie ľudí a oslavovanie Boha v Kristu, ku ktorému ako k svojmu cieľu smeruje všetka ostatná činnosť Cirkvi.“ (Sacrosanctum concilium) Všimnime si v tomto texte zhruba

tri veci:

Liturgia a sviatosti sa javia ako nejaký „stroj“, mocný nástroj, ktorý Boh „nainštaloval“ na tomto svete, aby sme sa ním menili na synov a dcéry Boha a posväcovali sa, ako hovorí Koncil. Katechizmus potom na margo *milosti posväcujúcej*, ktorú do nás Boh sviatosťami vlieva a v nás ju upevňuje, hovorí, že „*Je to posväcujúca alebo zbožšťujúca milosť ... Táto milosť je v nás prameňom diela nášho posvätenia*“ (KKC 1999). Následne „*Ovocie sviatostného života spočíva v tom, že Duch adoptívneho synovstva zbožšťuje veriacich, lebo ich životne spája s jednorodeným Synom, Spasiteľom*“ (KKC 1129). Cieľom liturgie je teda naša skutočná premena v Krista, naše opravdivé zbožštenie sa v Kristovi, s ktorým sa „*životne spájame*“ – čiže bytostne, celým svojim bytím, všetkým, čím sme a čo žijeme, aby sa tak v nás Kristus stal „*všetko a vo všetkom*“ (Kol 3,11 SSV). Znova si predstavme kostol ako nejakú „*tovareň*“, do ktorej na začiatku vchádzame ako ľudia a potom – procesom liturgie a našej účasti na nej – sa meníme a premieňame, aby sme na konci vyšli von už nie ako obyčajní ľudia, ale ako synovia a dcéry Boha, „*druhí Kristovia*“, ako to raní kresťania nazývali. Toto je teda zmysel liturgie, jej účel a jej moc.

Je tragédiou, že „*evanjelizácia*“ aj v Cirkvi namiesto toho, aby ľudia na toto všetko pripravila *katechumenátom* a nakoniec cez *mystagógiu* aj voviedla človeka do života s Kristom vo sviatosťach, uspokojí sa s „*chodením na prijímanie*“ – ale bez toho, aby naučila človeka dar Eucharistie využívať a spolupracovať s Ním a byť ňou privtelený do Krista v Cirkvi. A namiesto toho sa dôraz prenáša na „*stretko*“... Lenže ak stretko nie je oným „*bázovým spoločenstvom*“, reálne – životne, vierou, vzťahmi i sviatosťne – zjednoteným s Cirkvou, nie je v podstate ešte stále ničím... Je to odlesk protestantizmu, pre ktorý je katechumenát nepotrebný (k čomu aj? Uveriť v Krista ako „*osobného Spasiteľa*“ sa dá aj za päť minút na ulici a potom už je človek spasený) a mystagógia nepochopiteľná.

EVANJELIZÁCIA

PROTESTANTSKE POHLAD:

Keby sme verili, tak ako bratia protestanti, že Peklo – to je Božie trestanie za naše hriechy a spása je záchrana pred týmito trestami a že na to, aby som sa pred Božimi trestami zachránil, je potrebné len to, aby som priznal svoj hriech a vyznal vieru v Krista ako svojho „*osobného spasiteľa*“ a záchrancu, potom by ohlasovanie slovom – kdekoľvek, na ulici, v supermarkete, vo vlaku,... – bolo najdôležitejšou vecou na svete. Je to totiž najúčinnjší spôsob, ako priviesť iného človeka k onej „*modlitbe hriešnika*“, ktorou sa zverí pod „*obhajobu*“ Krista a je tak spasený a zachránený pred Božimi trestami. Michal Sopko uvádza ako príklad: „*Tu môžeme tiež uviesť evanjelikálne misijné hnutia, ktoré sa zrodili práve kvôli horlivej túžbe vidieť obrovské množstvo obrátených ľudí, čiže spasených. Ako príklad na ilustráciu spomenieme evanjelizátora Reinharda Bonnkeho, ktorý robí obrovské evanjelizačné stretnutia na štadiónoch po celom svete a doposiaľ má zaevidovaných 62 miliónov obrátených ľudí. Ďalší misionári, ktorí robia masovú evanjelizačnú kampaň v meste Kumasi v Afrike, hlásia počet obrátených ľudí na svojej webovej stránke, ktorých bolo v tom čase 583 480.*“ Čo je aj odpoveď na častú otázku: Kde všetci títo ľudia sú? Odpoveď: možno nikde. Boli na jednej veľkej akcii, ktorá ich dojala, padli na zem, vyznali Krista ako osobného Spasiteľa – a tým to skončilo. Vrátili sa domov a pokračovali ďalej ako dovtedy, len s pocitom, že sú už „*spasení ľudia*“ – možno ako pastor Stone Dan, keď pri opise jednej svojej krízy opisuje svoj postoj takto: „*Tentokrát jsem však nepropadl depresi. Rozzlobil jsem se. V tom okamžiku jsem rezignoval a řekl Bohu, že končím. „Barbaro, končím s křesťanstvím. Vím, že až zemřu, půjdu do nebe, ale teď celou tuhle hádanku vzdávám.*““ Z pohľadu protestantizmu ale na tom nie je nič zlé, je už predsa spasený človek, je už vo „*večnej bezpečnosti kresťana*“ a teda je všetko v poriadku. „*Zatiaľ čo tí, ktorí veria v „odpadnutie od milosti“ jasne hovoria, že dobré skutky nemôžu získať spasenie,*

učia pritom, že spasenie sa udržiava skutkami. Človek je teda spasený milosťou, ale potom môže spasenie stratiť skutkami. Učiť, že dobré skutky udržiavajú spasenie, je takmer rovnakou chybou ako hovoriť, že dobré skutky spasenie získavajú. Povedať, že ak som bol raz spasený milosťou, musím od tej doby (toho času) udržiavať spasenie skutkami, je popretím milosti. ... Dobré skutky prinášajú odmenu, ich nedostatok však nespôsobuje stratu spásenia. Človek, ktorý nemá ani jeden skutok(všetky jeho skutky zhoreli), je stále spasený, ale len ako cez oheň(verš 15). Nemysleli by sme si, že taký človek bol vôbec spasený. Ale ten kto môže navonok vyzerat, že nie je kresťan, kto nemá žiadne dobré skutky ako dôkaz - ak skutočne prijal Pána Ježiša Krista ako svojho Spasiteľa, je „spasený ako cez oheň“ a nikdy nezahynie napriek svojmu nedostatku skutkov.“⁴ (Dave Hunt)

KREŠŤANSKÝ (a katolícky) POHLAD:

My ale vieme, že spása, to je Boží život. Evanjelizovať znamená deliť sa so životom, ktorý žijeme, so skúsenosťou, ktorú máme – a to sa nedá slovami, ale len zdieľaním samotného života s druhým človekom. A to nemôže nikto sám – len ako Cirkev. Môžete totiž Boží Život iným ľuďom odovzdať slovami? Nie. Znameniami a zázrakmi? Nie. Televíziou? Rádiom? Knihami? Nie. Nič z toho nedokáže odovzdať život. Jedine Cirkev – konkrétne cirkevné spoločenstvo, ktoré tento Život žije – to môže a dokáže! Dokonca ani jednotlivec to úplne nedokáže. Pretože Boží život je životom komunity! Je to Trojičný život Božej lásky a ten nemôžeme žiť sami a osamotene. Ježiš hovorí: „*kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som ja medzi nimi*“ (Mt 18,20 SSV) – ak ale zhromaždení v Jeho Mene nie sme – nie je medzi nami!

Iste, najprv je OHLASOVANIE v podobe vydávania svedectva o Novom Živote v Kristovi. ZNAMENIA A ZÁZRKY tiež nie sú na zahodenie – aj keď nevyhnutné nie sú. Ak totiž máte po ruke CIRKEVNÉ SPOLOČENSTVO – čiže Novým Životom kypiacu partu bratov a sestier, ktorí už tu, na zemi, žijú nepozemsky krásny život a užívajú si ho plnými dúškami – tak potom toto je ten najväčší zázrak a div, ktorý Boh koná všade tam, kde je Cirkev. A potom môžete toho človeka pozvať, aby sám videl a zakúsil... nie nejaké „*plesnivé bigotné*“ stretko ľudí monotónne drmoliacich nejaké „*modlitby*“, ako si ľudia často cirkev predstavujú, ale skutočné spoločenstvo synov a dcér Boha, plných lásky, života, Božej sily a Božieho Ducha! A toto je to, čo človeka premáha a definitívne získava pre Nový Život. Boží život ospravedlňuje sám seba. Boží život je najlepšou motiváciou pre prijatie Božieho Života. Žiadne zázraky, žiadne znamenia, žiadne ohlasovanie múdrymi slovami nemá taký výsledok, ako skúsenosť Božieho života samotného.

Preto najdokonalejším evanjelizačným nástrojom je sama Cirkev. Ak sme Cirkvou – potom sme „*svetlo sveta, mesto postavené na návrší*“ (Mt 5,14 SSV), bez ohľadu na to, či chceme, alebo nie. Samým faktom, že sme Cirkvou, sme aj svetlom i svedectvom o Novom Živote, ktorý žijeme. A toto „*svetlo vo tmách svieti, a tmy ho nedokážu pohltiť*“ (porov. Jn 1,5). A ľudia naň hľadajú, vidia život i skutky synov a dcér Boha, ľudí znovuzrodených – a oslavujú Otca, ktorý je v Nebi a ktorý dáva ľuďom Dar Nového Života (porov. Mt 5,16). A potom bude táto Cirkev aj rásť, pretože bude ľudí priťahovať krásou a nádherou Nového Života, ako hovorí aj sám Ježiš: „*Keď ju sejú do zeme, je najmenšia zo všetkých semien na zemi, ale keď sa zaseje, vzide, prerastie všetky byliny a vyháňa veľké konáre, takže v jeho tóni môžu hniezdiť nebeské vtáky*“ (porov. Mk 4,31-32 SSV). A raná Cirkev tak aj skutočne rástla. Ľudí nedojímali ani tak jej teologické argumenty, ani znamenia a zázraky, ale práve znamenie tohto Života. „*Pozrite, ako sa milujú,*“ šeptali si a túžili, aby aj oni mohli patriť do takejto rodiny

⁴ všimnime si ten fantastický hokej, spôsobený nerozlišovaním „*spásy*“ a „*spásenia* sa“!

ľudí, synov a dcér Boha. Sám cisár Julián Apostata, ktorý sa rozhodol v poslednom pokuse zničiť rastúce kresťanstvo a obnoviť zomierajúce pohanstvo, vydal o tomto živote svedectvo slovami: „Zatiaľ čo chudáci sú našimi kňazmi prehlíadaní a zanedbávaní, bezbožní Galilejčania (= kresťania) si ich všímajú a finančne im pomáhajú. Bezbožní Galilejčania pritom takto podporujú nielen svojich, ale aj našich a každý tak môže vidieť, ako naši ľudia trpia nedostatkom pomoci z našej strany.“

Ohlasovanie, zázraky a znamenia, kampane a podujatia,... – to všetko je niečo, čo už len doprevádza a dopĺňa Cirkev, ktorá zvestuje Krista a evanjelizuje samou svojou prítomnosťou.

Lenže...

Lenže prítomnosť niečoho podobného je v dnes tu a teraz skôr rarita, než bežná realita. Ako prorokoval Ježiš, keď povedal: „Nájde Syn človeka vieru na zemi, keď príde?“ (Lk 18,8 SSV), tak teraz to vidíme na vlastné oči. 90% pokrstených žije úplne mimo kresťanstva a mimo Cirkvi a z tých 10%, ktorí sa unúvajú aspoň do kostola, 9,5% naozaj iba „navštevuje bohoslužby“, ale v Cirkvi ani s Cirkvou nežije. A z tých zvyšných 0,5% „praktizujúcich“ – koľkí naozaj žijú Nový Život ako Božia rodina? A koľkí chápu to svoje „praktizovanie“ skôr v zmysle „čítam Bibliu, chodím na stretká a na akcie“ – ale nie Nového Života v Novej Rodine Cirkvi?

Čo si teda počať, ak niet okolo nás Cirkev prítomná?

Cestu ukazuje Ježiš, ktorý presne v tejto situácii začínal svoju misiu. Čo urobil?

V prvom rade On sám žil svoj život v plnej a dokonalej vydanosti Otcovi. V okamihu, keď sa po svojom krste vrátil z púšte (Mk 1,12) späť k Jánovi a k Jordánu (Jn 1,29-34), pripojili sa k Nemu dohromady piati učeníci, ktorí dovtedy, zdá sa, žili a učili sa u Jána (Jn 1,37-45). Evanjelista pritom spomína dôležitú vec: „Ježiš sa obrátil a keď videl, že idú za ním, opýtal sa ich: "Čo hľadáte?" Oni mu povedali: "Rabbi - čo v preklade znamená: Učiteľ -, kde bývaš?"³⁹ Odpovedal im: "Poďte a uvidíte!" Šli teda, videli, kde býva, a zostali v ten deň u neho“ (Jn 1,38-39 SSV). Ježiš ich prijal do svojho života. On im nielen niečo zvestoval. Nielen o niečom s nimi diskutoval. Nielen urobil nejaký zázrak. Prijal ich do svojho života. Vybral sa spoločne s nimi do vzdialeného Kafarnauma, odkiaľ pochádzali (Mt 4,13; porov. Jn 2,1). A zatiaľ čo navonok On s nimi odchádzal do ich domova, v skutočnosti oni vchádzali a vstupovali do Jeho života. Vytváral s nimi spoločenstvo, stávali sa priateľmi. A oni sledovali jeho život, videli ho... zamilovali si ho... a nakoniec sa v tomto spôsobe života zjednotili s Kristom. A vzniklo prvé spoločenstvo Cirkvi, tvorené Dvanástimi a ostatnými učeníkmi.

Toto je cesta aj pre nás. Žijeme Boží Život? Tak ho žime! V tej miere, v akej sa to len dá bez toho, aby sme mali spoločenstvo ľudí, s ktorými by sme mohli sprítomiť Cirkev a jej jednotu. Osloví tento život niekoho? Nezostaňme len pri slovách! Otvorme mu svoj život. Dovoľme mu vstúpiť. Podelme sa s ním. A ak ho to uchváti a On sa rozhodne, že chce tiež žiť tak? Potom konečne začína to, čo hovorí Hans Buob: „Výšle-li Pán dvojici svých učedníkuje to nesmírně mocná událost. Vysílá je pravě po dvou. Dává jim poslání uzdravovat nemocné, vyhánět demony a hlásat radostnou zvěst. Dává jim k tomu také svou plnou moc. A vždy znovu říká: Vy! Vy dva! Postačí tedy, pokud (kdekoli, ve shromáždění, ve městě nebo na venkově) se dva spolu setkají v Kristově jednotě. Právě toto je počátek tajemství cirkve. Pavel zakládal všude, kam přišel, pouze malá společenství. Co myslíte, kolik lidí tvořilo takové společenství, když z něj Pavel odcházel dále? V Aténách, Korintu i Filipěch jich bylo jen několik. Snad hrstka; tam, kde šlo o výjimečně velké společenství, možná okolo sta. A Pavel prítom říká: „Už nemám v Asii více co dělat, všechno je obráceno.“ Co tedy dělal? Založil životaschopnou buňku, která měla později prokvasit své okolí. Pavlovým úkolem bylo založit živou buňku. Bude-li v každé vesnici

a městě naší země právě taková živoucí buňka, a Pán tím miní dva nebo tři lidi, bude z ní život proudit dál. Těmto lidem pak Pán přislíbil svou přítomnost a bude skrze ně působit všechna možná znamení. My jsme zvyklí uvažovat vždy v enormních počtech. Uvažujeme v astronomických číslech. Když se někde tito dva nebo tři namáhají, nepovažujeme to za nic. Pokud se ve skupině najdou dva lidé zcela vydaní Kristu, je tu počátek nového života! Toto platí s jistotou, jenom si to nejprve potřebujeme uvědomit. Proto je naprosto důležité, aby tito dva byli skutečně zcela vydáni Kristu. Je to základní předpoklad.“

A ak je raz niekde prítomná Cirkev vo svojej jednote, vo vydanosti Kristovi a v radosti Nového Života, v liturgii, sviatostiach, pevne zakotvená na základe apoštolského úradu a na skale, ktorou je Peter – tak potom bude aj rásť, mocne rásť, pretože sama je najmocnejším svedectvom o Kristovi a o nádhere jeho Života: „Naše veľké společenství existovalo už celá dlhá léta, avšak špělo k úplnému rozpadu - z nejrůznějších příčin. Lidé skupinou procházeli a odcházeli jako stanici metra. Několik málo členů skupiny žilo životem skutečně odevzdaným Kristu. Jim jsem řekl: „Seberte odvahu a začněte něco nového. Přenechte velkou modlitební skupinu jiným a začněte úplně nanovo s malou buňkou - ve dvou nebo ve třech, ale zcela vydání Pánu.“ A oni začali znovu. V mžiku se buňka rozrostla opět na čtyřicet lidí, jenže nyní jsou tam ti, kdo doopravdy touží jít dále společně“ (Hans Buob).

DARY DUCHA verzus DAR DUCHA

PROTESTANTSKÝ POHLED:

Duch Svätý – to sú hlavne Jeho dary a prejavy, čiže charizmy. Prijímajú sa v okamihu „krstu v Duchu Svätom“ cez vkladanie rúk, bez spojitosti s krstom s vodou. Viac funkcií Duch v živote kresťana v podstate nemá.

KREŠTANSKÝ (a katolícky) POHLED:

Dôležité nie sú charizmy, ale samotný Duch Svätý – ako svedčí Katechizmus: „Udelením Ducha dostávame účasť na Božej prirodzenosti... Len preto tí, v ktorých prebýva Duch, sú zbožšteni.“ (sv. Atanáž Alexandrijský)“ (KKC 1988). Presne o tomto Dar Ducha (nie daroch Ducha) hovorí Písmo, keď svedčí: „ešte nebolo Ducha, pretože Ježiš ešte nebol oslávený“ (Jn 7,39 SSV). Charizmy a prejavy Ducha pritom boli prítomné už v SZ. Ale nie tak Duch Svätý ako dar. To prišlo až s ježišovým oslávením. Až keď sa Ježiš na kríži zjednotil s každým jedným z nás, až potom mohol prísť Duch, aby nás „životne spája[l] s jednorodeným Synom, Spasiteľom“ (KKC 1129) a tak v Kristovi, v Jeho Tele, Cirkvi, zbožštil.

Tento Duch je udeľovaný práve vo sviatostiach, ako svedčí napríklad sv. Ján Zlatoústý: „Z boku krv a voda.“ Poslušáč, prosím ta, neprejdí tak ľahko ponad toto veľké tajomstvo. Ešte mi ostáva povedať niečo hlboké a tajomné. Povedal som, že tá voda a krv sú symbolom krstu a Eucharistie. Z nich vznikla svätá Cirkev kúpeľom znovuzrodenia a obnovou v Duchu Svätom, čiže skrze krst a Eucharistiu, ktoré akoby boli vzišli z boku. Teda Kristus zo svojho boku vybudoval Cirkev, tak ako z Adamovho boku vzišla manželka Eva.“

A krst v Duchu Svätom? „Filoxenus [z Mabbugu] hovorí o dvoch krstoch, o jednom prijatom v detstve a o druhom prijatom o niekoľko rokov neskôr. Toto delenie by sa mohlo aj nesprávne chápať, lebo Filoxenus v podstate verí, že "druhý krst" je len neskoršou aktualizáciou prvého. O prvom krste hovorí: "Naším krstom je Duch Svätý." Životom podľa evanjelia, vzdávaním sa seba samých dozrieva vnímanie Božského života, ktorý nám bol daný pri prvom krste, ale ktorý sme vtedy nepocítili, v "opravdivú skúsenosť poznania Ducha" pri druhom krste. Ján Apamejský (1. polovica 5. storočia), podobne ako Filoxenus, píše o dvoch krstoch. Druhý je tiež neskoršou aktualizáciou prvého. V druhom krste sa človek plne zmocňuje "sily svätého krstu." (Kilian

McDonnell, George T. Montague). Slovanmi sv. Gregora Nyssen-
ského: „Ten, kto vyrástol z chlapca na zrelého muža, dosiahol
mieru Kristovho veku, čo chápeme duchovne. Potom je schopný
prijat' slávu Ducha Svätého, lebo je bez akýchkoľvek nerestí a je
čistý.“ Všimnime si rovnaký motív: na prijatie Daru Ducha, (ktorý
už bol darovaný v krste,) je potrebná spolupráca a dispozícia
človeka. A keď tá nastane, úmerne tejto dispozícii sa v človekovi
prebudí Boží Život v podobe Ducha Svätého: „Vyčisti svoju nádo-
bu, aby mohla pojať viac milosti, lebo odpustenie hriechov sa
udeľuje všetkým rovnako, ale spoločenstvo Ducha Svätého sa
udeľuje každému úmerne podľa jeho viery. Ak si málo pracoval,
málo dostaneš. Ale ak si veľa pracoval, odmena bude veľká. Bežíš
sám pre seba, dávaj pozor, čo ti osoží“ (sv. Cyril Jeruzalemský).

Je príznačné, že u bratov protestantov v podstate neexistuje mysti-
ka. Počnúc nepochopením Trojice cez ilúziu v podobe *sola fide* až
po neporozumenie daru Ducha (a teda aj nedisponovanie sa na Jeho
projatie) – všetko toto stojí v opozícii Božiemu Daru a tým je
zbožštenie človeka láskou Otca v Tele Syna – Cirkvi, prostrední-
ctvom Daru Ducha Svätého vo sviatostiach.

Aj v Katolíckom prostredí sa často stretávame s tým, že rôzni
evanjelizátori prízvukujú „prijatie Ducha“ – ale len v protestantskej
rovine chariziem a zážitkov. A nevedú (a ani to nedokážu, lebo o
tom nič nevedia) ľudí k prijatiu Ducha samotného – a teda Božieho
života.

CHVÁLA verzus KONTEMPLÁCIA

PROTESTANTSKEÝ POHLAD:

Som spasený človek. Moja cesta je na konci, som v cieľi. Čo mi
ešte ostáva? No – okrem aspoň navonok slušnej snahy žiť podľa
Bible – už len chváliť a oslavovať Boha za tento dar.

KREŠŤANSKÝ (a katolícky) POHLAD:

Dôraz na chválu a oslavu je v posledných rokoch v praxi veľmi
silný. Sú hnutia, ktoré vyslovene presadzujú hlasnú modlitbu so
zdvihnutými rukami a podobne.

Modlitba je ale niečo viac, omnoho viac. Je nástrojom transformá-
cie človeka a súčasne je aj cieľom: „Pretože Boh je transcendentný,
možno ho vidieť takého, aký je, iba keď on sám sprístupní svoje
tajomstvo bezprostrednému nazeraniu človeka a dá mu na to
schopnosť. Toto nazeranie na Boha v jeho nebeskej sláve nazýva
Cirkev „oblažujúcim videním“ (*visio beatifica*)“ (KKC 1028) – a to
nie je nič iné, než kontemplatívna modlitba, o ktorej Katechizmus
hovori veľmi obsérne: „2711 Vstup do kontemplatívnej modlitby je
podobný vstupu do eucharistickej liturgie: pod pôsobením Ducha
Svätého máme „sústrediť“ srdce a celú svoju bytosť, prebývať v
Pánom prítomnosti, ktorým sme my, vzbudiť si vieru, aby sme
vstúpili do prítomnosti toho, ktorý nás očakáva, odložiť svoje masky
a obrátiť svoje srdce k Pánovi, ktorý nás miluje, aby sme sa mu
odovzdali ako obetný dar, ktorý treba očistiť a pretvoriť. 2712
Kontemplatívna modlitba je modlitbou Božieho dieťaťa, hriešnika,
ktorému sa odpustilo a ktorý je ochotný prijat' lásku, akou je milo-
vaný, a chce na ňu odpovedať tým, že bude ešte viac milovať. No
vie, že jeho opätujúcu lásku mu vlieva do srdca Duch Svätý, lebo
všetko je Božia milosť. Kontemplatívna modlitba je pokorná a
jednoduchá odovzdanosť do láskyplnej vôle Otca v stále hlbšom
spojení s jeho milovaným Synom. 2713 Kontemplatívna modlitba je
tak najjednoduchším vyjadrením tajomstva modlitby. Je darom,
milosťou. Možno ju prijat' len v pokore a v chudobe ducha. Kon-
templatívna modlitba je zmluvný vzťah vytvorený Bohom v hĺbke
našej bytosti. Kontemplatívna modlitba je spoločenstvo: v ňom
Najsvätejšia Trojica stvárňuje človeka, Boží obraz, „na svoju
podobu“. 2714 Kontemplatívna modlitba je aj v plnom zmysle slova
silná chvíľa modlitby. V nej nás Otec skrze svojho Ducha vyzbroju-
je silou, aby v nás „mocne zosilnel vnútorný človek, aby Kristus
skrze vieru prebýval“ v našich srdciach a aby sme boli „zakorenení
a upevnení v láske“ (Ef 3, 16-17). 2715 Kontemplatívna modlitba je

pohľad viery upretý na Ježiša. „Ja sa dívam na neho a on sa díva
na mňa,“ hovorieval za čias svojho svätého farára sedliak z Arsu,
ktorý sa modlil pred svätostánkom. Táto pozornosť voči Ježišovi je
zrieknutím sa svojho „ja“. Jeho pohľad očisťuje srdce. Svetlo
Ježišovho pohľadu osvecuje zrak nášho srdca. Učí nás vidieť
všetko vo svetle jeho pravdy a jeho súcitu so všetkými ľuďmi.
Kontemplatívna modlitba obracia svoj pohľad aj na tajomstvá
Kristovho života. Učí tak „vnútornému poznaniu Pána“, aby sme
ho väčšmi milovali a lepšie nasledovali. 2716 Kontemplatívna
modlitba je počúvaním Božieho slova. Toto počúvanie vôbec nie je
pasívne, ale je poslušnosťou viery, bezvýhradným prijatím zo
strany služobníka a láskyplnou oddanosťou dieťaťa. Má účasť na
„Amen“ (súhlas) Syna, ktorý sa stal Služobníkom, a na „Fiat“
jeho pokornej služobnice. 2717 Kontemplatívna modlitba je
tichom, „symbolom budúceho sveta“ alebo „mlčanlivou láskou“.
V kontemplatívnej modlitbe slová nie sú rozprávaním, ale vetvič-
kami, ktoré živia oheň lásky. V tomto tichu, neznesiteľnom pre
„vonkajšieho“ človeka, nám Otec vyslovuje svoje vtelené, umučé-
né, zosnulé a vzkriesené Slovo a Duch synovstva nám dáva účasť
na Ježišovej modlitbe. 2718 Kontemplatívna modlitba je zjednote-
ním sa s Kristovou modlitbou v takej miere, v akej nám dáva účasť
na jeho tajomstve. Cirkev slávi Kristovo tajomstvo v Eucharistii a
Duch Svätý nám ho dáva prežívať v kontemplatívnej modlitbe, aby
sa stalo zjavným prostredníctvom činorodej lásky. 2719 Kontem-
platívna modlitba je spoločenstvo lásky, ktoré prináša život za
mnohých v takej miere, v akej je súhlasom zotrvať v noci viery.
Veľkonočná noc zmŕtvychvstania prechádza nocou smrteľnej
úzkosti a hrobu. To sú tri silné chvíle Ježišovej hodiny, ktoré nám
jeho Duch (a nie „telo“, ktoré je „slabé“) dáva prežívať v kon-
templatívnej modlitbe. Treba privoliť, aby sme bedlili hodinu s
ním.“ Toto je ale niečo, čo protestantizmus v podstate nepozná –
zase z dôvodu nechápania Boha, neba, spásy... Mlčanie, kontem-
plácia, ponorenie sa do Boha, to je nevyhnutná etapa na ceste
duchovného rastu a premeny, ako podotýka Hans Buob: „Ti, kto
pocíti touhu žiť v naprosté vydanosti Kristu, touží také po zakouše-
ní nového spôsobu modlitby. Už ďalej prostě nesnesou jen celý
večer prohlaholit bujarím „aleluja!“. Zatouží po společném
mlčení. Jednotlivé stupně duchovního života se hmatatelně projeví
i v celé modlitební skupině. Člověk zatouží po chvíli spočinutí v
modlitbě, bude si přát mlčení.“ Ale protestantský prístup a dôraz
na chválu môže toto úplne zničiť, potlačiť, zabrzdiť človeka v
duchovnom raste a odsúdiť ho do role „večného začiatočníka“...

ZÁVER

Protestantizmus predstavuje pre kresťanstvo a Cirkev podobnú
výzvu, ako kedysi gnosticizmus, s ktorým má mnohé veci spoloč-
né: snahu odtrhnúť kresťanstvo od Cirkvi, od sviatostí, „demate-
rializovať ho“ a urobiť tak Krista a Jeho Telo „nehmotným“ v
podobe „neviditeľnej Cirkvi“ a pod. Ján nie nadarmo o podobných
pokusoch hovorí: „Deti moje, je posledná hodina. A ako ste
počuli, že príde antikrist, tak teraz vystúpilo mnoho antikristov. Z
toho poznávame, že je tu posledná hodina. ¹⁹ Spomedzi nás vyšli,
ale neboli z nás. Lebo keby boli z nás, boli by zostali s nami. No
malo sa ukázať, že tí všetci nie sú z nás“ (1 Jn 2,18-19 SSV). A
inde: „Lebo vyšlo do sveta mnoho zvodcov, ktorí nevyznávajú, že
Ježiš Kristus prišiel v tele. To je zvodca a antikrist“ (2 Jn 1,7
SSV). A my, ako Cirkev, sa s tým musíme vypořadať – jediným
spôsobom: tým, že budeme Cirkvou, naplno Cirkvou, naplno
Kristom! Váš Inky